

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Кафедра теорії та методики фізичної культури

НАВЧАЛЬНО МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
з дисципліни ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗБРОЙНИХ СИЛ
УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Навчально методичний комплекс з дисципліни «Історико-правові основи збройних сил України»	
Зміст.....	2
Програма вибіркової навчальної дисципліни «Історико-правові основи Збройних сил України».....	3
Вступ.....	5
1. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	6
2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.....	7
3. Рекомендована література.....	8
4. Форма підсумкового контролю успішності навчання...	9
5. Засоби діагности успішності навчання.....	9
Робоча програма навчальної дисципліни.....	10
1. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	13
2. Передумови для вивчення дисципліни.....	13
3. Результати навчання за дисципліною.....	13
4. Критерії оцінювання результатів навчання.....	15
5. Засоби діагностики результатів навання.....	17
6. Програма навчальної дисципліни.....	17
6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни....	17
6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни.....	22
7. Рекмендовані джерела інформації.....	24
8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.....	26
Матеріали до лекційного курсу.....	28
Інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять.....	56
Інструктивно-методичні матеріали до самостійних занять.....	90
Питання та завдання для поточного контролю.....	107
Пакет комплексної контрольної роботи.....	116

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Кафедра теорії та методики фізичної культури

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
Історико-правові основи Збройних сил України

Підготовки магістр

Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізична культура)

Суми – 2017

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Сумським державним педагогічним
університетом імені А. С. Макаренка

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: канд. пед. наук, доцент кафедри теорії та
методики фізичної культури Іваній Ігор
Володимирович

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою радою університету
« 26» грудня 2017 року, протокол № 6

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни **«Історико-правові основи Збройних сил України»** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки для ОР магістр спеціальності 014 **Середня освіта**

Предметом вивчення навчальної дисципліни **«Історико-правові основи Збройних сил України»** є заснування збройних сил України, міжнародні угоди та військові угоди між країнами, міжнародні угоди щодо права війни, поняття військової доктрини та національної безпеки.

Міждисциплінарні зв'язки:

Історико-правові основи Збройних сил України – цікава та пізнавальна наука. Багатопланові її напрямки: від війн Київської Русі до козацьких збройних повстань; від формування національних збройних сил на початку ХХ століття до сучасної української армії; від участі українських військових формувань у Першій світовій та Громадянській війні до сучасних військових конфліктів. Дисципліна пов'язана з іншими вибірковими дисциплінами, що викладаються в інституті фізичної культури, зокрема з предметом загальновійськова підготовка.

Суміжними та взаємодоповнюючими дисциплінами є історія української культури, теорія фізичної культури, історія правознавства, педагогіка та інші.

Основними формами вивчення курсу є лекції, семінарські заняття, індивідуальні та групові консультації, самостійне опрацювання літератури, підготовка реферату. Семінарські заняття узагальнюють матеріал вивченого розділу.

Програма навчальної дисципліни складається таких розділів:

Розділ 1. Міжнародні угоди щодо права війни.

Розділ 2. Історія походження збройних сил України.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою та завданням навчальної дисципліни є надання майбутнім фахівцям предмету «Основи захисту Вітчизни» теоретико-практичних знань для забезпечення навчального процесу в старших класах (10-11) загальноосвітньої школи, патріотичного виховання молоді.

1.2. Основними завданнями дисципліни **«Історико-правові основи Збройних сил України»** є:

- формувати поняття про заснування збройних сил нашої країни, їх сучасний стан на підставі Конституції України;
- міжнародні угоди, військові та політичні угоди між країнами їхні взаємостосунки;
- участь українських військ у різноманітних військових конфліктах;
- прищеплення основних положень про історико-правові основи Збройних сил України;
- виховання патріотично налаштованого наступного покоління громадян України.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати:

- основні положення про походження збройних сил України;
- загальні основи сучасних міжнародних військових стосунків між країнами;
- порядок укладання та дотримання принципів нейтралітету та військових союзів;
- військову доктрину сучасної України;
- послідовність відстоювання патріотами України незалежності нашої держави.

Вміти:

- правильно використовувати знання з історії створення та становлення збройних сил України;

- користуватися Конституцією України, як головним правовим документом, що регламентує діяльність збройних сил України;

- розуміти сучасне місце збройних сил України у міжнародних відносинах.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Розділ 1. Міжнародні угоди щодо права війни.

Існуюче міжнародне право надає державам засоби і механізми для мирного розв'язання суперечностей, що виникають. Статут Організації Об'єднаних Націй забороняє не тільки війну, але й саму загрозу застосування сили проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави. Однак ООН не обмежує права вдаватися до насильства у разі, якщо держава здійснює своє право на самооборону (індивідуальну або колективну), якщо мова йде про реалізацію права народів на самовизначення. І, нарешті, ООН має право вдатися до колективного застосування сили для відновлення миру.

Тема 1. Міжнародні угоди щодо права війни.

Тема 2. Збройний конфлікт і його розвиток.

Тема 3. Поняття окупації та нейтралітету.

Тема 4. Конституція України, закони України про збройні сили.

Тема 5. Поняття військової доктрини та національної безпеки.

Тема 6. Закони України про міжнародне військове співробітництво.

Розділ 2. Історія походження збройних сил України.

Ритуал прийняття військової присяги як клятви воїна на вірність своєму народові, Вітчизні існує з давніх-давен. На території сучасної України його започатковано у IX ст. з приходом на наші землі скандинавів. Саме від них було запозичено цей обряд. Вступаючи до дружини, воїни клялися князеві у своїй вірності, і після цього дружинники вважалися побратимами. За княжої доби кожний полк і кожний його підрозділ мав прапор, труби, бубон — обов'язкові військові атрибути. Трубами та бубнами подавали сигнал до бою,

до походу; прапор (стяг, хоругва) був символом і знаком, що об'єднував воїнів навколо князя.

Тема 1. Історія походження військової символіки збройних сил України.

Тема 2. Основні етапи розвитку українського війська.

Тема 3. Українське військо періоду козаччини.

Тема 4. Українське військо періоду національно-визвольної боротьби.

Тема 5. Українське військо у Північній війні.

Тема 6. Створення військової організації Українських Січових Стрільців.

Тема 7. Українські військові формування Першої світової війни.

Тема 8. Участь українців у Другій світовій війні.

3. Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.

2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.

3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3,. 2006 – 227 с.

4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.

5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.

6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669-1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

7. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.

8. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005.

– 92 с.

9. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

10. Старожилов И. Партизанские соединения Украины в Великой Отечественной Войне / И.Старожилов. – К.: «Вища школа», 1983 – 221 с.

11. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.

12. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕИКЕР, 2003.

13. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

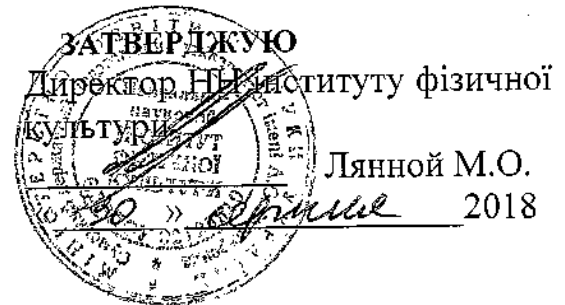
14. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік

5. Засоби діагностики успішності навчання

- усні опитування на практичних заняттях;
- тематичне тестування;
- захист індивідуального заняття;
- виконання комплексної контрольної роботи;
- написання рефератів.

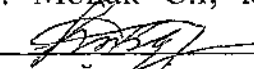
**Сумський державний педагогічний університет імені А.С.
Макаренка Навчально-науковий інститут фізичної культури
Кафедра теорії і методики фізичної культури**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історико-правові основи Збройних сил України

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізична культура)
Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Фізична культура)
другий
(магістерський) рівень
Мова навчання: українська

Погоджено науково-
методичною комісією
НН інституту психології і
педагогіки
« 31 » серпня 2018 р
Голова: Моцак С.І, к. пед. н.,
доцент
(ПІБ, науковий ступінь, вч. звання)

Розробники:

Іваній Олена Миколаївна, к. пед. н., доцент

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри
Права та методики викладання правознавства Протокол №
від «Я/ » 2018 р.

Завідувач кафедри

ШБ, науковий ступінь, вчене звання Іваній О.М., к. пед. н., доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –3	Магістр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
3-й		3-й	
Лекції			
14 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
14 год.		4 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
60 год.		80 год.	
Консультації:			
2 год.		2 год.	
Загальна кількість годин - 90			Вид контролю: залік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Дисципліна «Історико-правові основи Збройних сил України» освітянський діапазон підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання, спрямованої на підвищення кваліфікації, професійної компетентності, конкурентоспроможності на ринку праці. Метою даної дисципліни є надання майбутнім фахівцям предмету «Основи захисту Вітчизни» теоретико-практичних знань для забезпечення навчального процесу в старших класах (10-11) загальноосвітньої школи, патріотичного виховання молоді.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна «Історико-правові основи Збройних сил України» базується на раніше вивчених дисциплінах, як то «Історія України», «Основи правознавства», «Загальновійськова підготовка» тощо та інші які сформували певні професійні та історико-педагогічні знання та вміння учнівської молоді, та основами комунікативної взаємодії з ними.

3. Результати навчання за дисципліною

Результатами вивчення навчальної дисципліни є оволодіння методикою викладання предмету та формування теоретичних та практичних спеціальних знань, умінь та навичок з предмету «Історія фізкультурно-спортивного руху».

	ЗК 1. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності. Методи навчання: словесні: (лекції, як надання студентам нового матеріалу; бесіди, що дозволяють студентам робити висновки, узагальнення на основі раніше вивченого матеріалу, дискусії); наочні
--	--

Знання	(використання мультимедійних презентацій викладачем на лекціях, самостійне створення презентацій студентами з тем самостійної роботи і демонстрація їх на практичних заняттях). Методи оцінювання: опитування, доповідь, перевірка домашніх завдань, тематичне тестування, презентації результатів виконаних завдань, виконання комплексної контрольної роботи. ЗК 2. Здатність виявляти широке коло проблем, ставити мету та обирати ефективні шляхи її досягнення шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів. Методи навчання: словесні: (лекції, як надання студентам знань, пояснення нового матеріалу; бесіди, що дозволяють робити висновки, узагальнення на основі раніше вивченого матеріалу, дискусії); наочні (використання мультимедійних презентацій викладачем на лекціях, самостійне створення презентацій студентами з тем самостійної роботи і демонстрація їх на практичних заняттях). Методи оцінювання: опитування, доповідь, перевірка домашніх завдань, презентації результатів виконаних завдань, виконання комплексної контрольної роботи.
Уміння	Проводити наукові дослідження, здійснювати пошук, обробку та аналіз інформації з різних джерел, вчитися й оволодівати сучасними знаннями для їх подальшої реалізації на практиці, визначає об'єкт і предмет дослідження.
	ЗК 6. Здатність усвідомлювати соціальну значущість

Комунікація	свої майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів педагогічної етики викладача, бути нетерпимим до корупційної поведінки, поважно ставитися до права й закону. Методи навчання : словесні (лекції, як надання знань, бесіди, що дозволяють студентам робити висновки, узагальнення на основі раніше вивченого матеріалу, навідні питання, дискусії); наочні (використання мультимедійних презентацій викладачем на лекціях, самостійне створення презентацій студентами з тем самостійної роботи і демонстрація їх на семінарських заняттях). Методи оцінювання: усні опитування на практичних заняттях; тематичне тестування; захист індивідуального заняття; виконання комплексної контрольної роботи; анкетування, написання рефератів.
Автономія та відповідальність	ЗК 1. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Оцінка «відмінно» ставиться коли студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

82 - 89	Оцінка «добре» ставиться коли студент має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
74 - 81	Оцінка «добре» ставиться коли студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь студента правильна, логічна, обґрунтована, хоча їм бракує власних суджень.
64 - 73	Оцінка «задовільно» ставиться коли студент відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
60 - 63	Оцінка «задовільно» ставиться коли у студента відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення
35-59	Оцінка «не задовільно» ставиться коли студент не логічно та незрозуміло відтворює навчальний матеріал.
1 - 34	Оцінка «не задовільно» ставиться коли студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.

Розподіл балів

Для заліку

Поточний контроль							Разом	Сума
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2					
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4		100
Поточний контроль							75	
11	12	12	10	10	10	10		
Контроль самостійної роботи							25	
4	4	4	3	3	3	4		

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики

90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: усні опитування на практичних заняттях; тематичне тестування; захист індивідуального заняття; виконання комплексної контрольної роботи; написання рефератів.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Міжнародні угоди щодо права війни

Тема 1.1. Міжнародні угоди щодо права війни (існуюче міжнародне право надає державам засоби і механізми для мирного розв'язання суперечностей, що виникають. Статут Організації Об'єднаних Націй забороняє не тільки війну, але й саму загрозу застосування сили проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави. Однак ООН не обмежує права вдаватися до насильства у разі, якщо держава здійснює своє право на самооборону (індивідуальну або колективну), якщо мова йде про реалізацію права народів на самовизначення. І, нарешті, ООН має право вдатися до колективного застосування сили для відновлення миру. Зростання конфліктності в сучасному світі та способи їх залагодження дають підстави для висновку, що в осяжний період ймовірною формою вирішення територіальних, соціальних, економічних, національно-етнічних, ідеологічних, релігійних, культурних та інших протиріч залишиться застосування військової сили. В цій ситуації проблеми зміцнення воєнної

безпеки України, участь нашої держави у світовій системі збереження миру як завдання воєнної організації України, передбачають розробку і застосування на практиці нових підходів до запобігання та врегулювання воєнних конфліктів. Військова організація держави є охопленою єдиним керівництвом сукупність військових формувань, промислових, воєнно-наукових, військово-навчальних і забезпечувальних структур та органів управління ними, яка створює належні умови для збройного захисту національних інтересів держави від зовнішніх і внутрішніх воєнних загроз).

Тема 1.2. Поняття військової доктрини та національної безпеки (збройні Сили України – це військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності. Збройні Сили України забезпечують стримування збройної агресії проти України та відсіч їй, охорону повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України у випадках, визначених законом, беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом. Національна безпека — це захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах правоохоронної діяльності, боротьби з корупцією, прикордонної діяльності та оборони, міграційної політики, охорони здоров'я, освіти та науки, науково-технічної та інноваційної політики, культурного розвитку населення, забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки, соціальної політики та пенсійного забезпечення, житлово-комунального господарства, ринку фінансових послуг, захисту прав власності, фондових ринків і обігу цінних паперів, податково-бюджетної та митної політики, торгівлі та підприємницької діяльності, ринку банківських послуг, інвестиційної політики, ревізійної діяльності, монетарної та валютної політики, захисту інформації, ліцензування, промисловості та сільського господарства, транспорту та зв'язку, інформаційних технологій, енергетики та енергозбереження,

функціонування природних монополій, використання надр, земельних та водних ресурсів, корисних копалин, захисту екології і навколишнього природного середовища та інших сферах державного управління при виникненні негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам).

Тема 1.3. Закони України про міжнародне військове співробітництво (співробітництво Міністерства оборони України з військовими відомствами інших країн є важливою складовою міжнародного співробітництва держави і має особливе значення для зміцнення національної безпеки і оборони України та розвитку самих Збройних Сил. Воно здійснюється відповідно до загального зовнішньополітичного курсу держави у межах компетенції Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України. Міністерство оборони України здійснює міжнародне співробітництво на двосторонній, багатосторонній (регіональне, субрегіональне) основі, а також в рамках міжнародних організацій. Основними напрямками міжнародного співробітництва українського військового відомства є воєнно-політичний, військовий і військово-технічний. Крім того, Збройні Сили України здійснюють заходи міжнародного співробітництва у воєнно-науковій, воєнно-економічній, інформаційній, екологічній галузях тощо).

Розділ 2. Історія походження збройних сил України

Тема 2.1. Історія походження військової символіки збройних сил України (ритуал прийняття військової присяги як клятви воїна на вірність своєму народові, Вітчизні існує з давніх-давен. На території сучасної України його започатковано у IX ст. з приходом на наші землі скандинавів. Саме від них було запозичено цей обряд. Вступаючи до дружини, воїни клялися князеві у своїй вірності, і після цього дружинники вважалися побратимами. За княжої доби кожний полк і кожний його підрозділ мав прапор, труби, бубон — обов'язкові військові атрибути. Трубами та бубнами подавали сигнал до бою, до походу; прапор (стяг, хоругва) був символом і знаком, що об'єднував воїнів навколо князя. Усі прапори були однакової форми — довге

трикутне полотно на держаку. Відрізнялися вони забарвленням, зображеннями на них (зорі, місяць, знаки), а також тим, що прикріплялося на вершині держака (півмісяць, спис, волосся та ін.). За прапорами пізнавали, чиє то військо).

Тема 2.2. Українське військо періоду національно-визвольної боротьби (XV-XVIII століття в історії України – це період козаччини. Основною причиною зародження козацтва була небезпека з боку орд кочівників, які грабували, нищили, брали у полон український люд. У цей час визріває національна свідомість народу, міцніє його бажання здобути свободу і незалежність. Слово «козак» тлумачать по-різному. За однією з версій, це слово – турецького походження, та означає «вільна, відважна, войовнича людина». Козаками ставали вихідці з прикордонних замків та містечок, які йшли в степи, ловили звірів билися з татарами. Спочатку вони не мали ніякої військової організації, а збиралися у ватаги по кілька десятків чоловік, обирали отаманів з числа тих, хто мав військовий досвід. За своїм характером цей всенародний рух був національно-визвольним, релігійним, антифеодальним. Рушійними силами Національно-визвольної війни стали козаки, селяни, міщани, православне духовенство, частина дрібної української шляхти. Найважливішу роль у Національно-визвольній війні відігравало козацтво, яке винесло на своїх плечах основний тягар боротьби за незалежність. Саме воно створило кістяк армії, основу нової політичної еліти. Козацтво відіграло провідну роль у руйнуванні польських і становленні українських державних інституцій - центральних і місцевих органів влади, судових установ, армії, адміністративно-територіального устрою. Дуже активну участь у повстанні взяло селянство. Поголовно показавшись у 1648 р., воно в наступні роки відчайдушно боролось за збереження «козацьких прав і вольностей». Активну участь у війні взяли також міщанство, частина дрібної шляхти і нижче православне духовенство).

Тема 2.3. Українські військові формування Першої світової війни (події Першої світової війни викликали політизацію російської армії. Вже згодом у тилкових і фронтових частинах створюються українські військові

комітети виборні армійські органи національного типу. Вояцтво у своїй масі захоплювалося ідеєю власної державності і виявило бажання зі зброєю в руках здобувати незалежність України. Зростання українського військового руху вимагало створення єдиного керівного центру. Такий центр сформувався у Києві. Провідна роль у ньому належала колишньому основоположникові Революційної Української партії, поручникові Миколі Міхновському, що служив адвокатом при київському окружному суді. Він належав до «Братства самостійників». Разом зі своїми прихильниками і однодумцями він виступив за негайне формування національної регулярної армії. Українські січові стрільці — єдине українське національне військо формування в складі австро-угорської армії, сформоване з добровольців, які відгукнулися на заклик Головної Української Ради 6 серпня 1914 року і стояли під проводом Української Бойової Управи (УБУ). Українські Січові Стрільці були першими українськими частинами на бойовищах Східної Європи після Полтави 1709 року, вони мали велике значення для відновлення військових традицій, для зростання українського патріотизму, створення військового словництва, термінології, військового фольклору, пісні й музики, для устійнення форми українського однострою (мазепинка). Пам'ять про УСС і досі жива в українському народі, як є живим символом УСС — «Червона калина», пісня УСС і традиція елітарної частини української армії).

Тема 2.4. Участь українців у Другій світовій війні (до актуальних проблем дослідження Другої світової війни та участі в ній України, без сумніву, належить питання пов'язане з військовою політикою Організації українських націоналістів. В той час коли Німеччина планувала перетворити Україну на свою колонію, ОУН шукала шляхів для відновлення українських регулярних збройних сил, які хотіла спрямувати в інтересах відродження нації і держави.

Організація руху опору в Україні у 1941–1942 рр. була пов'язана з величезними труднощами. Концепція війни «малою кров'ю на ворожій території», що панувала напередодні війни, не передбачала діяльності

партизанських загонів та створення належної людської, збройної та матеріальної бази для функціонування в умовах окупації. Проте, реальні події 1941 року скоригували плани ведення війни. В прифронтовій зоні при кожному радянському райвідділі міліції з добровольців, патріотично налаштованих осіб непризовного віку, або таких, що з різних причин непридатні були до стройової військової служби, створювались так звані «винищувальні батальйони», які обороняли тил діючої армії від ворожих шпигунів та диверсантів, що масово засилались супротивником (в основному з числа колишніх співвітчизників-емігрантів), та від місцевих кримінальних елементів. Після відходу Червоної Армії на схід, певна кількість озброєних винищувальних батальйонів, що не встигла відійти з армійськими підрозділами на схід, залишалась на окупованій території свого району).

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.робота
РОЗДІЛ 1. Міжнародні угоди щодо права війни												
Тема 1.1. Міжнародні угоди щодо права війни	13	2	2			9	10					10
Тема 1.2. Поняття військової доктрини та національної безпеки	13	2	2			9	12	2				10
Тема 1.3. Закони України про міжнародне військове співробітництво	13	2	2			9	22		2			20
РОЗДІЛ 2. Історія походження збройних сил України												
Тема 2.1. Історія походження військової символіки збройних сил України	12	2	2			8	10					10
Тема 2.2. Українське військо періоду національно-визвольної боротьби	13	2	2			9	12	2				10

Тема 2.3. Українські військові формування Першої світової війни	12	2	2			8	12		2			10
Тема 2.4. Участь українців у Другій світовій війні	14	2	2		2	8	12				2	10
Усього годин	90	14	14		2	60	90	4	4		2	80

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Міжнародні угоди щодо права війни	2	
2	Поняття військової доктрини та національної безпеки	2	2
3	Закони України про міжнародне військово-співробітництво	2	
4	Історія походження військової символіки збройних сил України	2	
5	Українське військо періоду національно-визвольної боротьби	2	2
6	Українські військові формування Першої світової війни	2	
7	Участь українців у Другій світовій війні	2	
Разом		14	4

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Міжнародні угоди щодо права війни	2	
2	Поняття військової доктрини та національної безпеки	2	
3	Закони України про міжнародне військово-співробітництво	2	2
4	Історія походження військової символіки збройних сил України	2	
5	Українське військо періоду національно-визвольної боротьби	2	
6	Українські військові формування Першої світової війни	2	2
7	Участь українців у Другій світовій війні	2	
Разом		14	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Міжнародні угоди щодо права війни	9	10
2	Поняття військової доктрини та національної безпеки	9	10
3	Закони України про міжнародне військово-співробітництво	9	20
4	Історія походження військової символіки збройних сил України	8	10
5	Українське військо періоду національно-визвольної боротьби	9	10
6	Українські військові формування Першої світової війни	8	10
7	Участь українців у Другій світовій війні	8	10
Разом		60	80

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3,. 2006 – 227 с.
4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669-1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

7. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
8. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
9. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.
10. Старожилов И. Партизанские соединения Украины в Великой Отечественной Войне / И. Старожилов. – К.: «Вища школа», 1983 – 221 с.
11. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О. І. Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.
12. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.-мет. пос.). ЛК МЕЙКЕР, 2003.
13. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.
14. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я. Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Додаткові:

1. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М. М. Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С. М. Дятленко та інші. – Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г. А. Єдинака. – Кам'янець-Подільський: П.П. Мошак М.І., 2004. – 296 с.
5. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕИКЕР, 2003.
7. Основи медичних знань (навч. пос. з мед.-сан. підг.). – Арт-освіта. – 2004.
8. Основи військової служби (вогнева підготовка). Комплект навчальних плакатів. ВКФ ТС ЗС України. – 2005.

**8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна**

1. Навчальні аудиторії, які обладнанні для проведення лекційних і семінарських занять;
2. Аудіовізуальні, технічні і комп'ютерні засоби навчання: комп'ютери, оснащенні програмними пакетами: SPSSfor Windows (Statistical Packagefor Social Sciences) – пакет програм комп'ютерної обробки первинної психологічної інформації; Excelfor Windows – пакет програм для створення статистичних таблиць, діаграм, графіків, обробки первинної інформації методом середніх величин; Wordfor Windows – пакет програм для текстового форматування й ілюстрування звітів за підсумками проведених психологічних досліджень; мультимедійний проект, екран.
3. Презентації лекцій в Powerpoint.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Кафедра теорії та методики фізичної культури

Матеріали до лекційного курсу

з дисципліни: Історико-правові основи Збройних сил України

для студентів 6 курсу

спеціальність: 0.14 Середня освіта

Розроблені: канд. пед. наук,
доцент кафедри ТМФК
Іваній І.В.

Лекція № 1

Тема 1. Міжнародні угоди щодо права війни

План

1. Основні поняття щодо права війни.
2. Основні міжнародні угоди щодо права війни.
3. Суть Женевських конвенцій 1949 року.
4. Поняття збройних сил.

Мета вивчення: Довести до студентів призначення, принципи і норми Міжнародних угод щодо права війни та сфери їх застосування. Роз'яснити суть Женевських конвенцій 1949 року та додаткових протоколів до них про захист жертв війни.

Завдання:

- визначити основні терміни та поняття щодо права війни;
- розглянути суть основних міжнародних угод щодо права війни;
- визначити суть Женевських конвенцій;
- визначити поняття збройних сил.

Основний зміст

Існуюче міжнародне право надає державам засоби і механізми для мирного розв'язання суперечностей, що виникають. Статут Організації Об'єднаних Націй забороняє не тільки війну, але й саму загрозу застосування сили проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави. Однак ООН не обмежує права вдаватися до насильства у разі, якщо держава здійснює своє право на самооборону (індивідуальну або колективну), якщо мова йде про реалізацію права народів на самовизначення. І, нарешті, ООН має право вдатися до колективного застосування сили для відновлення миру.

Питання для самостійної роботи

1. Перерахувати основні міжнародні угоди щодо права війни.
2. В чому полягають основні поняття щодо права війни?
3. Яке місце в структурі держави займають збройні сили?

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3,. 2006 – 227 с.
4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченко, 1995 – 90 с.
7. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
8. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

Тема 2. Збройний конфлікт і його розвиток

План

1. Загальне уявлення про збройний конфлікт та його розвиток.
2. Порядок контролю за збройним конфліктом.
3. Поводження під час бойових дій.
4. Суть міжнародних збройних конфліктів.

Мета вивчення: формування цілісного уявлення про суть і розвиток сучасних збройних конфліктів, а також порядку контролю та поведінням під час бойових дій.

Завдання:

- встановити загальне уявлення про місце і роль збройних конфліктів;
- прослідкувати за розвитком збройних конфліктів;
- розкрити суть порядку контролю за збройним конфліктом;
- встановити норму необхідної поведінки під час бойових дій;
- розкрити в чому полягає суть міжнародних збройних конфліктів.

Основний зміст

Зростання конфліктності в сучасному світі та способи їх залагодження дають підстави для висновку, що в осяжний період ймовірною формою вирішення територіальних, соціальних, економічних, національно-етнічних, ідеологічних, релігійних, культурних та інших протиріч залишиться застосування військової сили. В цій ситуації проблеми зміцнення воєнної безпеки України, участь нашої держави у світовій системі збереження миру як завдання воєнної організації України, передбачають розробку і застосування на практиці нових підходів до запобігання та врегулювання воєнних конфліктів. Військова організація держави є охопленою єдиним керівництвом сукупність військових формувань, промислових, воєнно-наукових, військово-навчальних і забезпечувальних структур та органів управління ними, яка створює належні умови для збройного захисту національних інтересів держави від зовнішніх і внутрішніх воєнних загроз.

Питання для самостійної роботи:

1. Дайте визначення збройного конфлікту та його розвитку?
2. В чому полягає порядок контролю за збройним конфліктом?
3. Хто здійснює контроль за збройним конфліктом?
4. На підставі чого здійснюється контроль за збройним конфліктом?
5. Який порядок поведінки під час бойових дій?
6. Назвіть найбільш відомі збройні конфлікти у світі останнім часом та дайте їх загальну характеристику?

Рекомендована література

1. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
2. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне

видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.

3. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченко, 1995 – 90 с.

4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.

5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.

6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

7. Старожилов И. Партизанские соединения Украины в Великой Отечественной Войне / И.Старожилов. – К.: «Вища школа», 1983 – 221 с.

8. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.

9. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕЙКЕР, 2003.

10. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

11. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Лекція № 2

Тема 3. Поняття окупації та нейтралітету

План

1. Загальна характеристика поняття окупації та нейтралітету.
2. Міжнародні заборони конкретних видів зброї.
3. Поняття комбатантів.
4. Основні закони кримінальної відповідальності окремих осіб за військові злочини за законодавством України.

Мета вивчення: формування у студентів знань про головні засади військового конфлікту, а саме окупації та нейтралітету, та знання кримінальної відповідальності за військові злочини.

Завдання:

- розкрити поняття окупації та нейтралітету;
- визначити що є міжнародною заборонаю конкретних видів зброї;
- з'ясувати в чому є суть поняття комбатантів;
- встановити суть законів України та кримінальної відповідальності окремих осіб за військові злочини.

Основний зміст

Окупація (від латинського *occupatio* - захоплення, заняття) у загальному випадку - заняття збройними силами держави території, що її не належить, що супроводжується втратою нею суверенітету, та є звичайно тимчасовим. Окупацію слід відрізняти від анексії, яка є приєднанням території державою всієї або частини чужої території в односторонньому порядку.

Нейтралітет – один з найдавніших інститутів права війни. Проте в сучасному міжнародному праві він знайшов чимало нових рис. Як інститут міжнародного гуманітарного права він розглядається насамперед, як інструмент покликаний захистити населення держави від лих, що пов'язані зі збройним конфліктом.

Питання для самостійної роботи:

1. Надайте приклади в сучасному світі країн, які останнім часом зберігали нейтралітет під час великих міжнародних збройних конфліктів?
2. Чим відрізняється поняття окупації від поняття нейтралітету?
3. Надайте приклади анексії країн під час Другої світової війни?
4. За які військові злочини настає кримінальна відповідальність за законодавством України?

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.

2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕЙКЕР, 2003.

Тема 4. Конституція України, закони України про збройні сили

План

1. Порядок проходження військової служби громадянами України.
2. Соціальний захист, пільги для військовослужбовців.
3. Види військової служби.
4. Структура військової організації держави.

Мета вивчення: формування цілісної системи знань про порядок проходження та структуру організації військової служби збройних сил України, а також пільг для військовослужбовців.

Завдання:

- встановити порядок проходження військової служби громадянами України;
- розкрити суть соціального захисту та пільг для військовослужбовців;
- розглянути види військової служби для громадян України;
- проаналізувати структуру військової організації держави.

Основний зміст

Збройні Сили України - це військове формування, на яке

відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності. Збройні Сили України забезпечують стримування збройної агресії проти України та відсіч їй, охорону повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України у випадках, визначених законом, беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом.

Питання для самостійної роботи:

1. Навести приклади статей Конституції України щодо збройних сил держави.
2. Якими законами України регламентується дії збройних сил України?
3. Як останнім часом змінювався порядок проходження військової служби громадянами України?
4. В чому є суть пільг для членів сімей військовослужбовців України?
5. Наведіть приклади видів служби у збройних силах України.
6. В чому головна мета структури військової організації держави?

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕЙКЕР, 2003.

Лекція № 3

Тема 5. Поняття військової доктрини, національної безпеки держави

План

1. Сутність військової доктрини.
2. Поняття національної безпеки держави.
3. Організаційна структура збройних сил держави, її призначення.
4. Порядок підготовки військових кадрів для збройних сил України.

Мета вивчення: Сформувати у студентів поняття військової доктрини, та суть національної безпеки держави.

Завдання:

- дати характеристику суті військової доктрини нашої держави;
- розкрити поняття національної безпеки держави;
- розглянути суть організаційної структури збройних сил та їх призначення;
- встановити порядок підготовки військових кадрів для збройних сил країни.

Основний зміст

Національна безпека — це захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах правоохоронної діяльності, боротьби з корупцією, прикордонної діяльності та оборони, міграційної політики, охорони здоров'я, освіти та науки, науково-технічної та інноваційної політики, культурного розвитку населення, забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки, соціальної політики та пенсійного забезпечення, житлово-комунального господарства, ринку фінансових послуг, захисту прав власності, фондових ринків і обігу цінних паперів, податково-бюджетної та митної політики, торгівлі та підприємницької діяльності, ринку банківських послуг, інвестиційної

політики, ревізійної діяльності, монетарної та валютної політики, захисту інформації, ліцензування, промисловості та сільського господарства, транспорту та зв'язку, інформаційних технологій, енергетики та енергозбереження, функціонування природних монополій, використання надр, земельних та водних ресурсів, корисних копалин, захисту екології і навколишнього природного середовища та інших сферах державного управління при виникненні негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам.

Питання для самостійної роботи:

1. Дайте характеристику військовим доктринам провідних країн світу, що їх об'єднує, та в чому є суттєва відмінність?
2. Визначте організаційну структуру збройних сил НАТО.
3. Яким чином змінився порядок підготовки військових кадрів для збройних сил України, порівняно з підготовкою військових кадрів у Радянському Союзі?

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕЙКЕР, 2003.

Тема 6. Закони України про міжнародне військове співробітництво

План

1. Закони України про міжнародне військове співробітництво.
2. Участь українських військ у миротворчих операціях.
3. Співпраця збройних сил України з іншими військовими блоками.

Мета вивчення: формування знань про закони України щодо міжнародного військового співробітництва, а також співпраці та участі українських військових у миротворчих операціях ООН.

Завдання:

- розглянути Закони України про міжнародне співробітництво;
- з'ясувати основні критерії участі українських військ у миротворчих операціях ООН;
- охарактеризувати сучасну співпрацю збройних сил України з іншими військовими блоками.

Основний зміст

Співробітництво Міністерства оборони України з військовими відомствами інших країн є важливою складовою міжнародного співробітництва держави і має особливе значення для зміцнення національної безпеки і оборони України та розвитку самих Збройних Сил. Воно здійснюється відповідно до загального зовнішньополітичного курсу держави у межах компетенції Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України. Міністерство оборони України здійснює міжнародне співробітництво на двосторонній, багатосторонній (регіональне, субрегіональне) основі, а також в рамках міжнародних організацій. Основними напрямками міжнародного співробітництва українського військового відомства є воєнно-політичний, військовий і військово-технічний. Крім того, Збройні Сили України здійснюють заходи міжнародного співробітництва у воєнно-науковій, воєнно-економічній, інформаційній, екологічній галузях тощо.

Питання для самостійної роботи:

1. В чому головна мета участі українських військових у миротворчих операціях ООН?
2. Дайте характеристику співпраці збройних сил України з військовим блоком НАТО?
3. Охарактеризуйте співпрацю збройних сил України зі збройними силами Російської Федерації?

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕЙКЕР, 2003.

Лекція № 4

Тема 7. Історія походження військової символіки збройних сил України

План

1. Історія походження військової присяги України.
2. Історія походження бойового прапору України.
3. Основні положення кримінальної відповідальності за порушення

військової присяги та втрату військового прапора частини.

4. Військові звання в збройних силах України.

Мета вивчення: формування цілісних та системних знань про історію походження військової присяги та бойового прапора збройних сил України, та військових звань у сучасній українській армії.

Завдання:

- встановити історію походження військової присяги України;
- встановити історію походження бойового прапора України;
- з'ясувати основні положення кримінальної відповідальності за порушення військової присяги та втрату військового прапора частини;
- проаналізувати військові звання в збройних силах України.

Основний зміст

Ритуал прийняття військової присяги як клятви воїна на вірність своєму народові, Вітчизні існує з давніх-давен. На території сучасної України його започатковано у IX ст. з приходом на наші землі скандинавів. Саме від них було запозичено цей обряд. Вступаючи до дружини, воїни клялися князеві у своїй вірності, і після цього дружинники вважалися побратимами. За княжої доби кожний полк і кожний його підрозділ мав прапор, труби, бубон — обов'язкові військові атрибути. Трубами та бубнами подавали сигнал до бою, до походу; прапор (стяг, хоругва) був символом і знаком, що об'єднував воїнів навколо князя. Усі прапори були однакової форми — довге трикутне полотно на держаку. Відрізнялися вони забарвленням, зображеннями на них (зорі, місяць, знаки), а також тим, що прикріплялося на вершині держака (півмісяць, спис, волосся та ін.). За прапорами пізнавали, чиє то військо.

Питання для самостійної роботи:

1. Яким чином за часів княжої доби відбувалася присяга та що вважалося військовим прапором військ?
2. Дайте характеристику клятві та військовим прапорам козацького війська за часів Запорізької Сечі?
3. Яким чином відбувалося покарання за порушення присяги та втрату

бойового прапора частини у збройних силах Радянського Союзу за часів Другої світової війни?

4. Наведіть порівняльну характеристику військових звань збройних сил України сухопутних та військово-морських сил?

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.
4. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
5. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.
7. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.
8. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Тема 8. Основні етапи розвитку Українського війська

План

1. Аналіз етапів розвитку Українського війська.
2. Структура, озброєння, тактика ведення бою слов'янського війська.
3. Вплив структури військової організації Київської Русі.
4. Військове мистецтво княжої доби.

Мета вивчення: надати цілісних системних знань про основні

положення та етапи розвитку Українського війська княжої доби.

Завдання:

- розглянути аналіз етапів розвитку Українського війська;
- проаналізувати структуру, озброєння та тактику ведення бою слов'янського війська;
- встановити вплив структури військової організації Київської Русі;
- визначити стиль військового мистецтва дружин княжої доби.

Основний зміст

Українське військо в XI-XIV ст. складалося з двох головних формацій: із дружини, тяжко озброєного лицарства, та з воїнів, що були народнім ополченням. Княжа дружина була зорганізована на зразок варязьких дружин. Хоча скандинавці втратили значіння на Україні й мусіли уступити з війська, то їх військову організацію, що визначалася дуже високими прикметами, князі зберегли та тільки її перетворили, відповідно до розвитку й потреб держави. Головна зміна була така, що на місце чужинців, які служили для своєї користі, до дружини ввійшли місцеві люди, які розуміли потреби своєї батьківщини й їй служили. Перетворення дружини склався не відразу, а поступово.

Питання для самостійної роботи:

1. Дайте характеристику військовим організаціям Європи за часів княжої доби на Русі.
2. Який вплив надало монголо-татарське нашествя на військові дружини Київської Русі?
3. Встановіть взаємозв'язок та співпрацю княжих військ окремих князівств?

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том

З., 2006 – 227 с.

4. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

5. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.

6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

7. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

8. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Лекція № 5

Тема 9. Українське військо періоду козаччини

План

1. Передумови виникнення Запорізької Сечі.
2. Політичний стан Речі Посполитої на момент виникнення Запорізької Сечі.
3. Структура війська Запорізької Сечі.
4. Закони Запорізької Сечі військового часу.

Мета вивчення: надати цілісних системних знань про суть виникнення та функціонування Запорізького війська періоду козаччини.

Завдання:

- встановити передумови виникнення Запорізької Сечі;
- розглянути політичний стан Речі Посполитої на момент виникнення Запорізької Сечі;
- зв'язувати структуру війська Запорізької Сечі;
- визначити закони Запорізької Сечі під час військового часу.

Основний зміст

XV-XVIII століття в історії України – це період козаччини. Основною

причиною зародження козацтва була небезпека з боку орд кочівників, які грабували, нищили, брали у полон український люд. У цей час визріває національна свідомість народу, міцніє його бажання здобути свободу і незалежність. Слово «козак» тлумачать по-різному. За однією з версій, це слово – турецького походження, та означає «вільна, відважна, войовнича людина». Козаками ставали вихідці з прикордонних замків та містечок, які йшли в степи, ловили звірів билися з татарами. Спочатку вони не мали ніякої військової організації, а збиралися у ватаги по кілька десятків чоловік, обирали отаманів з числа тих, хто мав військовий досвід.

Питання для самостійної роботи:

1. Дайте загальну характеристику Запорізького війська в період його найбільшого розквіту.
2. Охарактеризуйте діяльність найбільш відомих гетьманів за часів козаччини.
3. Чим відрізнялися закони Запорізького війська мирного часу та під час війни?

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3,. 2006 – 227 с.
4. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
5. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

7. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

8. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Тема 10. Українське військо періоду національно-визвольної боротьби

План

1. Аналіз передумов національно-визвольної боротьби.
2. Роль Богдана Хмельницького у національно-визвольній боротьбі.
3. Основні битви національно-визвольної боротьби.
4. Основні статті Переяславської угоди.
5. Наслідки угоди для розвитку України як держави.

Мета вивчення: надати цілісних знань про діяльність українського війська періоду національно-визвольної боротьби під проводом Богдана Хмельницького і підписання Переяславської угоди.

Завдання:

- визначити роль національно-визвольної боротьби українського народу в період козаччини;
- встановити роль Богдана Хмельницького, як одного з ідейних вихователів національно-визвольного руху;
- дослідити основні битви на національно-визвольної боротьби;
- розглянути основні статті Переяславської угоди;
- охарактеризувати наслідки угоди для розвитку України, як держави.

Основний зміст

За своїм характером цей всенародний рух був національно-визвольним, релігійним, антифеодальним. Рушійними силами Національно-визвольної війни стали козаки, селяни, міщани, православне духовенство, частина дрібної української шляхти. Найважливішу роль у Національно-визвольній війні відігравало козацтво, яке винесло на своїх плечах основний тягар боротьби за незалежність. Саме воно створило кістяк армії, основу нової політичної еліти. Козацтво відіграло провідну роль у руйнуванні польських і становленні українських державних інституцій - центральних і місцевих

органів влади, судових установ, армії, адміністративно-територіального устрою. Дуже активну участь у повстанні взяло селянство. Поголовно покозачившись у 1648 р., воно в наступні роки відчайдушно боролось за збереження «козацьких прав і вольностей». Активну участь у війні взяли також міщанство, частина дрібної шляхти і нижче православне духовенство.

Питання для самостійної роботи:

1. Визначте релігійні причини виникнення національно-визвольного руху українського народу.
2. Які особливі причини, серед інших, спонукали Богдана Хмельницького до того, щоб очолити національно-визвольну боротьбу?
3. Дайте характеристику інших ватажків національно-визвольної боротьби: Богуна, Перебийніса та інших.
4. Дайте порівняльну характеристику правителів Речі Посполитої та Московського царства того часу.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.
4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
5. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
6. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
7. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

8. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.
9. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.
10. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Лекція № 6

Тема 11. Українське військо у північній війні

План

1. Причини виникнення північної війни.
2. Українське військо у Північній війні.
3. Гетьман Іван Мазепа.
4. Полтавська битва.

Мета вивчення: виявити причини виникнення та наслідки для Української держави Північної війни, як протистояння країн Заходу та Московського царства.

Завдання:

- охарактеризувати причини виникнення Північної війни;
- розглянути участь українського війська в Північній війні;
- встановити роль гетьмана Івана Мазепи у подіях тих днів;
- розглянути Полтавську битву та її наслідки для України, як держави.

Основний зміст

Північна війна - війна між коаліцією північних держав і Швецією за прибалтійські землі, яка тривала понад 20 років і закінчилася поразкою Швеції. Основну роль у перемозі над Швецією як і основні територіальні завоювання належать Московській державі, яка була на чолі коаліції. Перемога в Північній війні забезпечила Московській державі провідну військову роль в Європі і поклала початок територіальної експансії Московської держави і її трансформації в Російську імперію.

Питання для самостійної роботи:

1. В чому є таємні причини виникнення та тривалого продовження Північної війни?
2. Яка роль у перемозі в Північній війні належить Російському цареві Петру І?
3. Що стало наслідком Північної війни?
4. Дайте характеристику одному з ватажків українського козацтва Пилипу Орлику?

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
2. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.
3. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
4. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
5. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
6. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
7. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.
8. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.
9. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕИКЕР, 2003.
10. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.
11. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. /

Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Тема 12. Створення військової організації Українських Січових Стрільців

План

1. Передумови створення військової організації Українських Січових Стрільців.
2. Командири-засновники військової організації Українських Січових Стрільців.
3. Участь Українських Січових Стрільців у громадянській війні.

Мета вивчення: надати знань про створення та особливість військового угруповання Українських Січових Стрільців.

Завдання:

- визначити передумови створення військової організації Українських Січових Стрільців;
- розглянути життя та діяльність командирів-засновників військової організації Українських Січових Стрільців;
- дати характеристику участі у громадянській війні військової організації Українських Січових Стрільців.

Основний зміст

Українські січові стрільці — єдине українське національне військове формування в складі австро-угорської армії, сформоване з добровольців, які відгукнулися на заклик Головної Української Ради 6 серпня 1914 року і стояли під проводом Української Бойової Управи (УБУ). Українські Січові Стрільці були першими українськими частинами на бойовищах Східної Європи після Полтави 1709 року, вони мали велике значення для відновлення військових традицій, для зростання українського патріотизму, створення військового словництва, термінології, військового фольклору, пісні й музики, для устійнення форми українського однострою (мазепинка). Пам'ять про УСС і досі жива в українському народі, як є живим символом УСС — «Червона калина», пісня УСС і традиція елітарної частини української армії.

Питання для самостійної роботи:

1. Розкрийте суть утворення військової організації Українських Січових Стрільців.
2. Чому військова організація Українських Січових Стрільців з самого початку приймала бойові дії на стороні Австро-Угорської імперії?
3. Дайте характеристику взаємостосунків Українських Січових Стрільців зі збройним формуванням анархістів Нестора Махно?

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.
4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
7. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
8. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.
9. Старожилов И. Партизанские соединения Украины в Великой Отечественной Войне / И.Старожилов. – К.: «Вища школа», 1983 – 221 с.
10. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.

11. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.
12. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Лекція № 7

Тема 13. Українські військові формування Першої світової війни

План

1. Участь українських військових формувань у Першій світовій війні.
2. Громадянська війна на території України.
3. Організаційно-штатна структура війська Української Народної Республіки.
4. Причини поразки УНР у боротьбі за незалежність України.

Мета вивчення: сформувати знання про участь українських військових формувань у Першій світовій та громадянській війні та наслідках поразки УНР для України як держави.

Завдання:

- розкрити участь та роль українських військових формувань під час Першої світової війни;
- охарактеризувати події громадянської війни на території України;
- дати оцінку створенню та діяльності Української Народної Республіки;
- встановити причини поразки УНР у боротьбі за незалежність України.

Основний зміст

Події Першої світової війни викликали політизацію російської армії. Вже згодом у тилкових і фронтових частинах створюються українські військові комітети виборні армійські органи національного типу. Вояцтво у своїй масі захоплювалося ідеєю власної державності і виявило бажання зі зброєю в руках здобувати незалежність України. Зростання українського військового руху вимагало створення єдиного керівного центру. Такий центр сформувався у Києві. Провідна роль у ньому належала колишньому основоположникові Революційної Української партії, поручникові Миколі

Міхновському, що служив адвокатом при київському окружному суді. Він належав до «Братства самостійників». Разом зі своїми прихильниками і однодумцями він виступив за негайне формування національної регулярної армії.

Питання для самостійної роботи:

1. Дайте характеристику українським військовим під час подій Першої світової війни.
2. Охарактеризуйте життя та діяльність найбільш видатних українських військових під час Першої світової та громадянської війн.
3. Розкрийте суть характеру українського гетьмана Павла Скоропатського.
4. В чому причини поразки української армії анархістів Нестора Махно?

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3,. 2006 – 227 с.
4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченко, 1995 – 90 с.
7. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.

8. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.
9. Старожилов И. Партизанские соединения Украины в Великой Отечественной Войне / И.Старожилов. – К.: «Вища школа», 1983 – 221 с.
10. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.
11. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.
12. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Тема 14. Участь українців у Другій світовій війні

План

1. Мета створення Організації українських націоналістів.
2. Засновники створення Організації українських націоналістів.
3. Роль Організації українських націоналістів в боротьбі проти фашизму.
4. Боротьба українських націоналістів за незалежну державу після Другої світової війни.
5. Роль українців у регулярних частинах Червоної Армії.
6. Виникнення партизанського руху на Україні.

Мета вивчення: сформулювати у студентів почуття поваги до героїв-ветеранів Другої світової війни, а також визначити основні вехи ведення партизанами бойових дій на території України.

Завдання:

- встановити мету створення Організації українських націоналістів;
- надати характеристику засновникам створення Організації українських націоналістів;
- розкрити роль Організації українських націоналістів під час Другої світової війни;
- дати оцінку боротьбі Організації українських націоналістів після закінчення Другої світової війни;

- розкрити роль українців у регулярних частинах Червоної Армії;
- встановити причини виникнення руху опору на захопленій території.

Основний зміст

До актуальних проблем дослідження Другої світової війни та участі в ній України, без сумніву, належить питання пов'язане з військовою політикою Організації українських націоналістів. В той час коли Німеччина планувала перетворити Україну на свою колонію, ОУН шукала шляхів для відновлення українських регулярних збройних сил, які хотіла спрямувати в інтересах відродження нації і держави.

Організація руху опору в Україні у 1941–1942 рр. була пов'язана з величезними труднощами. Концепція війни «малою кров'ю на ворожій території», що панувала напередодні війни, не передбачала діяльності партизанських загонів та створення належної людської, збройної та матеріальної бази для функціонування в умовах окупації. Проте, реальні події 1941 року скоригували плани ведення війни. В прифронтовій зоні при кожному радянському райвідділі міліції з добровольців, патріотично налаштованих осіб непризовного віку, або таких, що з різних причин непридатні були до стройової військової служби, створювались так звані «винищувальні батальйони», які обороняли тил діючої армії від ворожих шпигунів та диверсантів, що масово засилались супротивником (в основному з числа колишніх співвітчизників-емігрантів), та від місцевих кримінальних елементів. Після відходу Червоної Армії на схід, певна кількість озброєних винищувальних батальйонів, що не встигла відійти з армійськими підрозділами на схід, залишалась на окупованій території свого району.

Питання для самостійної роботи:

1. Дайте характеристику військовим ватажкам Організації українських націоналістів: Мельнику, Шухевичу, Бандері та іншим.
2. В чому відмінність діяльності Організації українських націоналістів від угруповання СС «Галичина»?
3. Через які причини Організація українських націоналістів зазнала

поразки у боротьбі з органами НКВС СРСР?

4. Як у сучасній Україні вшановується пам'ять вояків ОУН?
5. Хто з українців відзначився на полях Другої світової війни?
6. Дайте характеристику командирів партизанського з'єднання Сидору Ковпаку.
7. Через яку причину надовго було забуто ім'я Григорія Береста?
8. Перечисліть міста-герої сучасної України.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.
4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
7. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
8. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.
9. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.
10. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Кафедра теорії та методики фізичної культури

Інструктивно-методичні матеріали
до семінарських занять

з дисципліни: Історико-правові основи Збройних сил України
для студентів 6 курсу
спеціальності 014 Середня освіта

Розроблені: канд. пед. н.,
доцент кафедри ТМФК
Іваній І.В.

Семінарське заняття № 1

Тема 1. Міжнародні угоди щодо права війни

Мета вивчення: Довести до студентів призначення, принципи і норми Міжнародних угод щодо права війни та сфери їх застосування. Роз'яснити суть Женевських конвенцій 1949 року та додаткових протоколів до них про захист жертв війни.

План семінарського заняття

1. Основні поняття щодо права війни.
2. Основні міжнародні угоди щодо права війни.
3. Суть Женевських конвенцій 1949 року.
4. Поняття збройних сил.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.
4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
7. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
8. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;

- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію. вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед яких є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Перерахувати основні міжнародні угоди щодо права війни.
2. В чому полягають основні поняття щодо права війни і збройних сил.
3. Дати визначення збройного конфлікту та його розвитку.

Теми наукових рефератів

1. Основні поняття щодо права війни.
2. Основні міжнародні угоди щодо права війни.
3. Суть Женевських конвенцій 1949 року.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Визначити основні терміни та поняття щодо права війни;

Завдання 2. Розглянути суть основних міжнародних угод щодо права війни;

Завдання 3. Визначити суть Женевських конвенцій;

Завдання 4. Визначити поняття збройних сил.

Тема 2. Збройний конфлікт і його розвиток

Мета вивчення: формування цілісного уявлення про суть і розвиток сучасних збройних конфліктів, а також порядку контролю та поведінням під час бойових дій.

План семінарського заняття

1. Загальне уявлення про збройний конфлікт та його розвиток.
2. Порядок контролю за збройним конфліктом.
3. Поведіння під час бойових дій.
4. Суть міжнародних збройних конфліктів.

Рекомендована література

1. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
2. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
3. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.
7. Старожилов И. Партизанские соединения Украины в Великой Отечественной Войне / И.Старожилов. – К.: «Вища школа», 1983 – 221 с.

8. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.

9. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕИКЕР, 2003.

10. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

11. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію.вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед яких є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. В чому полягає порядок контролю за збройним конфліктом, хто здійснює контроль, на підставі чого здійснюється контроль.
2. Порядок поведення під час бойових дій.
3. Визначення поняття окупації та нейтралітету. Заборони про конкретні види зброї. Поняття комбатантів.

Теми наукових рефератів

1. Порядок контролю за збройним конфліктом.
2. Поведення під час бойових дій.
3. Суть міжнародних збройних конфліктів.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Встановити загальне уявлення про місце і роль збройних конфліктів;

Завдання 2. Прослідкувати за розвитком збройних конфліктів;

Завдання 3. Розкрити суть порядку контролю за збройним конфліктом;

Завдання 4. Встановити норму необхідної поведінки під час бойових дій;

Завдання 5. Розкрити в чому полягає суть міжнародних збройних конфліктів.

Семінарське заняття № 2

Тема 3. Поняття окупації та нейтралітету

Мета вивчення: формування у студентів знань про головні засади військового конфлікту, а саме окупації та нейтралітету, та знання кримінальної відповідальності за військові злочини.

План семінарського заняття

1. Загальна характеристика поняття окупації та нейтралітету.
2. Міжнародні заборони конкретних видів зброї.
3. Поняття комбатантів.
4. Основні закони кримінальної відповідальності окремих осіб за військові злочини за законодавством України.

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕЙКЕР, 2003.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію.вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед яких є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного

матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Основні закони кримінальної відповідальності окремих осіб за військові злочини за законодавством України.
2. Стаття Конституції України про збройні сили держави.
3. Закони України про збройні сили держави.

Теми наукових рефератів

1. Міжнародні заборони конкретних видів зброї.
2. Поняття комбатантів.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розкрити поняття окупації та нейтралітету;

Завдання 2. Визначити що є міжнародною заборонаю конкретних видів зброї;

Завдання 3. З'ясувати в чому є суть поняття комбатантів;

Завдання 4. Встановити суть законів України та кримінальної відповідальності окремих осіб за військові злочини.

Тема 4. Конституція України, закони України про збройні сили

Мета вивчення: формування цілісної системи знань про порядок проходження та структуру організації військової служби збройних сил України, а також пільг для військовослужбовців.

План семінарського заняття

1. Порядок проходження військової служби громадянами України.
2. Соціальний захист, пільги для військовослужбовців.
3. Види військової служби.

4. Структура військової організації держави.

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕЙКЕР, 2003.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію.вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед

яки є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Порядок проходження військової служби громадянами України.
2. В чому полягає соціальний захист та пільги для військовослужбовців та членів їх сімей.
3. Дати стислу характеристику видів військової служби.

Теми наукових рефератів

1. Соціальний захист, пільги для військовослужбовців.
2. Види військової служби.
3. Структура військової організації держави.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Встановити порядок проходження військової служби громадянами України;

Завдання 2. Розкрити суть соціального захисту та пільг для військовослужбовців;

Завдання 3. Розглянути види військової служби для громадян України;

Завдання 4. Проаналізувати структуру військової організації держави.

Семінарське заняття № 3

Тема 5. Поняття військової доктрини, національної безпеки держави

Мета вивчення: Сформувати у студентів поняття військової доктрини, та суть національної безпеки держави.

План семінарського заняття

1. Сутність військової доктрини.
2. Поняття національної безпеки держави.
3. Організаційна структура збройних сил держави, її призначення.
4. Порядок підготовки військових кадрів для збройних сил України.

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕЙКЕР, 2003.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію.вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо

аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед яких є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Головна мета структури військової організації держави.
2. Сутність військової доктрини держави, на чому базується військова доктрина.
3. В чому полягає доктрина національної безпеки держави.

Теми наукових рефератів

1. Сутність військової доктрини.
2. Поняття національної безпеки держави.
3. Організаційна структура збройних сил держави, її призначення.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Дати характеристику суті військової доктрини нашої держави;

Завдання 2. Розкрити поняття національної безпеки держави;

Завдання 3. Розглянути суть організаційної структури збройних сил та їх призначення;

Завдання 4. Встановити порядок підготовки військових кадрів для збройних сил країни.

Тема 6. Закони України про міжнародне військове співробітництво

Мета вивчення: формування знань про закони України щодо міжнародного військового співробітництва, а також співпраці та участі українських військових у миротворчих операціях ООН.

План семінарського заняття

1. Закони України про міжнародне військове співробітництво.
2. Участь українських військ у миротворчих операціях.
3. Співпраця збройних сил України з іншими військовими блоками.

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕЙКЕР, 2003.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію.вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед яких є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Доповісти організаційну структуру збройних сил держави.
2. Призначення організаційної структури збройних сил держави.
3. Порядок підготовки військових кадрів для збройних сил України.

Теми наукових рефератів

1. Участь українських військ у миротворчих операціях.
2. Співпраця збройних сил України з іншими військовими блоками.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розглянути Закони України про міжнародне співробітництво;

Завдання 2. З'ясувати основні критерії участі українських військ у миротворчих операціях ООН;

Завдання 3. Охарактеризувати сучасну співпрацю збройних сил України з іншими військовими блоками.

Семінарське заняття № 4

Тема 7. Історія походження військової символіки збройних сил України

Мета вивчення: формування цілісних та системних знань про історію походження військової присяги та бойового прапора збройних сил України, та військових звань у сучасній українській армії.

План семінарського заняття

1. Історія походження військової присяги України.
2. Історія походження бойового прапора України.
3. Основні положення кримінальної відповідальності за порушення військової присяги та втрату військового прапора частини.
4. Військові звання в збройних силах України.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.
4. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
5. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.
7. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.
8. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію. вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед яких є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Закон України про міжнародне військове співробітництво.
2. В яких країнах брали участь військові формування збройних сил України у миротворчих операціях ООН.
3. Історія походження військової присяги, бойового прапора та військової символіки збройних сил України.
4. Військові звання у збройних силах України.
5. Доповісти основні положення кримінальної відповідальності військовослужбовців за порушення військової присяги та втрату військового

прапору частини.

Теми наукових рефератів

1. Історія походження військової присяги України.
2. Історія походження бойового прапору України.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Встановити історію походження військової присяги України;

Завдання 2. Встановити історію походження бойового прапору України;

Завдання 3. З'ясувати основні положення кримінальної відповідальності за порушення військової присяги та втрату військового прапору частини;

Завдання 4. Проаналізувати військові звання в збройних силах України.

Тема 8. Основні етапи розвитку Українського війська

Мета вивчення: надати цілісних системних знань про основні положення та етапи розвитку Українського війська княжої доби.

План семінарського заняття

1. Аналіз етапів розвитку Українського війська.
2. Структура, озброєння, тактика ведення бою слов'янського війська.
3. Вплив структури військової організації Київської Русі.
4. Військове мистецтво княжої доби.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.

4. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

5. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.

6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

7. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

8. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію.вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед яких є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний,

поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Здійснити аналіз етапів розвитку українського війська.
2. Доповісти структуру, озброєння та тактику ведення бою слов'янського війська.
3. Вплив структури військової організації Київської Русі на тактику ведення бою того часу.
4. Відмінні риси ведення бою слов'янського війська від тактики ведення бою в Західній Європі того часу.

Теми наукових рефератів

1. Аналіз етапів розвитку Українського війська.
2. Структура, озброєння, тактика ведення бою слов'янського війська.
3. Військове мистецтво княжої доби.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розглянути аналіз етапів розвитку Українського війська;

Завдання 2. Проаналізувати структуру, озброєння та тактику ведення бою слов'янського війська;

Завдання 3. Встановити вплив структури військової організації Київської Русі;

Завдання 4. Визначити стиль військового мистецтва дружин княжої доби.

Семінарське заняття 5

Тема 9. Українське військо періоду козаччини

Мета вивчення: надати цілісних системних знань про суть виникнення та функціонування Запорізького війська періоду козаччини.

План семінарського заняття

1. Передумови виникнення Запорізької Сечі.

2. Політичний стан Речі Посполитої на момент виникнення Запорізької Сечі.

3. Структура війська Запорізької Сечі.

4. Закони Запорізької Сечі військового часу.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.

2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.

3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.

4. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

5. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.

6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

7. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

8. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію.вміє використовувати необхідну

інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед яких є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Передумови виникнення Запорізької Січі.
2. Політичний стан Речі Посполитої на момент виникнення Запорізької Січі. Взаємовідносини між католиками та православними в Речі Посполитій.
3. Вплив військової організації Запорізької Січі на тактику ведення бою, її озброєння.
4. Закони Запорізької Січі мирного та військового часу.

Теми наукових рефератів

1. Передумови виникнення Запорізької Сечі.
2. Структура війська Запорізької Сечі.
3. Закони Запорізької Сечі військового часу.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Встановити передумови виникнення Запорізької Сечі;

Завдання 2. Розглянути політичний стан Речі Посполитої на момент виникнення Запорізької Сечі;

Завдання 3. Зв'язувати структуру війська Запорізької Сечі;

Завдання 4. Визначити закони Запорізької Сечі під час військового

часу.

Тема 10. Українське військо періоду національно-визвольної боротьби

Мета вивчення: надати цілісних знань про діяльність українського війська періоду національно-визвольної боротьби під проводом Богдана Хмельницького і підписання Переяславської угоди.

План семінарського заняття

1. Аналіз передумов національно-визвольної боротьби.
2. Роль Богдана Хмельницького у національно-визвольній боротьбі.
3. Основні битви національно-визвольної боротьби.
4. Основні статті Переяславської угоди.
5. Наслідки угоди для розвитку України як держави.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.
4. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
5. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.
7. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.
8. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію. вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед яких є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Дати аналіз передумов виникнення національно-визвольної боротьби в Україні.
2. Тактика ведення бою війська Речі Посполитої та Запорізького війська.
3. Основні битви національно-визвольної боротьби.
4. Основні статті Переяславської угоди між козацькою державою та Московським царством.

5. Наслідки Переяславської угоди для розвитку України як держави та українського війська того часу.

Теми наукових рефератів

1. Аналіз передумов національно-визвольної боротьби.
2. Роль Богдана Хмельницького у національно-визвольній боротьбі.
3. Основні битви національно-визвольної боротьби.
4. Основні статті Переяславської угоди.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Визначити роль національно-визвольної боротьби українського народу в період козаччини;

Завдання 2. Встановити роль Богдана Хмельницького, як одного з ідейних вдохновителів національно-визвольного руху;

Завдання 3. Дослідити основні битви на національно-визвольної боротьби;

Завдання 4. Розглянути основні статті Переяславської угоди;

Завдання 5. Охарактеризувати наслідки угоди для розвитку України, як держави.

Семінарське заняття 6

Тема 11. Українське військо у північній війні

Мета вивчення: виявити причини виникнення та наслідки для Української держави Північної війни, як протистояння країн Заходу та Московського царства.

План семінарського заняття

1. Причини виникнення північної війни.
2. Українське військо у Північній війні.
3. Гетьман Іван Мазепа.
4. Полтавська битва.

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997.

2. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.
3. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
4. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
5. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
6. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.
7. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕЙКЕР, 2003.
8. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.
9. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію.вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед

яки є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Розвиток Української козацької держави після загибелі Богдана Хмельницького. Час руїни.
2. Полтавська битва. Її наслідки для розвитку Української держави. Гетьман Іван Мазепа.
3. Знищення Запорізької Січі. Створення Чорноморського козацтва.

Теми наукових рефератів

1. Причини виникнення північної війни.
2. Українське військо у Північній війні.
3. Полтавська битва.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Охарактеризувати причини виникнення Північної війни;

Завдання 2. Розглянути участь українського війська в Північній війні;

Завдання 3. Встановити роль гетьмана Івана Мазепи у подіях тих днів;

Завдання 4. Розглянути Полтавську битву та її наслідки для України, як держави.

Тема 12. Створення військової організації Українських Січових Стрільців

Мета вивчення: надати знань про створення та особливості військового угруповання Українських Січових Стрільців.

План семінарського заняття

1. Передумови створення військової організації Українських Січових Стрільців.
2. Командири-засновники військової організації Українських Січових Стрільців.
3. Участь Українських Січових Стрільців у громадянській війні.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3,. 2006 – 227 с.
4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
7. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
8. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.
9. Старожилов И. Партизанские соединения Украины в Великой Отечественной Войне / И.Старожилов. – К.: «Вища школа», 1983 – 221 с.
10. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.
11. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.
12. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. /

Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію.вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед яких є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Передумови створення військової організації Українських січових стрільців.
2. Мета створення військової організації Українських січових стрільців, їх участь у Першій світовій війні.
3. Участь Українських січових стрільців у громадянській війні.

Теми наукових рефератів

1. Створення військової організації Українських Січових Стрільців.
2. Участь Українських Січових Стрільців у громадянській війні.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Визначити передумови створення військової організації Українських Січових Стрільців;

Завдання 2. Розглянути життя та діяльність командирів-засновників військової організації Українських Січових Стрільців;

Завдання 3. Дати характеристику участі у громадянській війні військової організації Українських Січових Стрільців.

Семінарське заняття 7

Тема 13. Українські військові формування Першої світової війни

Мета вивчення: сформувати знання про участь українських військових формувань у Першій світовій та громадянській війні та наслідках поразки УНР для України як держави.

План семінарського заняття

1. Участь українських військових формувань у Першій світовій війні.
2. Громадянська війна на території України.
3. Організаційно-штатна структура війська Української Народної Республіки.
4. Причини поразки УНР у боротьбі за незалежність України.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.
4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне

видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.

6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

7. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.

8. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

9. Старожилов И. Партизанские соединения Украины в Великой Отечественной Войне / И.Старожилов. – К.: «Вища школа», 1983 – 221 с.

10. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.

11. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

12. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію.вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед

яки є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Військові сили часів Центральної ради.
2. Збройні сили Української Народної Республіки.
3. Збройні сили Західно-Української Народної Республіки.
4. Український військовий флот періоду громадянської війни на Україні

Теми наукових рефератів

1. Участь українських військових формувань у Першій світовій війні.
2. Громадянська війна на території України.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розкрити участь та роль українських військових формувань під час Першої світової війни;

Завдання 2. Охарактеризувати події громадянської війни на території України;

Завдання 3. Дати оцінку створенню та діяльності Української Народної Республіки;

Завдання 4. Встановити причини поразки УНР у боротьбі за незалежність України.

Тема 14.Участь українців у Другій світовій війні

Мета вивчення: сформувати у студентів почуття поваги до героїв-ветеранів Другої світової війни, а також визначити основні вехи ведення

партизанами бойових дій на території України.

План семінарського заняття

1. Мета створення Організації українських націоналістів.
2. Засновники створення Організації українських націоналістів.
3. Роль Організації українських націоналістів в боротьбі проти фашизму.
4. Боротьба українських націоналістів за незалежну державу після Другої світової війни.
5. Роль українців у регулярних частинах Червоної Армії.
6. Виникнення партизанського руху на Україні.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3,. 2006 – 227 с.
4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченко, 1995 – 90 с.
7. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
8. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.
9. Старожилов И. Партизанские соединения Украины в Великой

Отечественной Войне / И.Старожилов. – К.: «Вища школа», 1983 – 221 с.

10. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.

11. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

12. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання знань необхідно:

- враховувати ступінь засвоєння матеріалу;
- здійснювати індивідуальний підхід;
- застосовувати гласність оцінки.

Оцінка «відмінно». Студент вільно володіє навчальним матеріалом, виявляє особливі творчі здібності. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію.вміє використовувати необхідну інформацію для прийняття рішення у нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «добре». Студент вмі зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки. Серед яких є сутєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «незадовільно». Виклад матеріалу нелогічний, непослідовний, поверхневий, безсистемний. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Питання для контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Створення організації українських націоналістів. Передумови та мета

її створення.

2. Українська Повстанська армія. Участь УПА у боротьбі з німецькими загарбниками.

3. Партизанські з'єднання України в період Великої Вітчизняної війни.

4. Партизанське з'єднання Сидора Ковпака.

Теми наукових рефератів

1. Мета створення Організації українських націоналістів.

2. Засновники створення Організації українських націоналістів.

3. Роль українців у регулярних частинах Червоної Армії.

4. Виникнення партизанського руху на Україні.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Встановити мету створення Організації українських націоналістів;

Завдання 2. Надати характеристику засновникам створення Організації українських націоналістів;

Завдання 3. Розкрити роль Організації українських націоналістів під час Другої світової війни;

Завдання 4. Розкрити роль українців у регулярних частинах Червоної Армії;

Завдання 5. Дати характеристику партизанському руху на території Сумській області.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Кафедра теорії та методики фізичної культури

**Інструктивно-методичні матеріали
до самостійних занять**

з дисципліни: Історико-правові основи Збройних сил України

для студентів 6 курсу

спеціальності 014 Середня освіта

Розроблені: канд. пед. н.,
доцент кафедри ТМФК
Іваній І.В.

Тема 1. Міжнародні угоди щодо права війни

Питання:

1. Перерахувати основні міжнародні угоди щодо права війни.
2. В чому полягають основні поняття щодо права війни?
3. Яке місце в структурі держави займають збройні сили?

Методичні рекомендації: використання надбані знання з дисципліни загальна «Загальновійськова підготовка». Зробити схематичне зображення відповідей.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.
2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3,. 2006 – 227 с.
4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
7. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
8. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 1,5 бали.

Тема 2. Збройний конфлікт і його розвиток

Питання:

1. Дайте визначення збройного конфлікту та його розвитку?
2. В чому полягає порядок контролю за збройним конфліктом?
3. Хто здійснює контроль за збройним конфліктом?
4. На підставі чого здійснюється контроль за збройним конфліктом?
5. Який порядок поводження під час бойових дій?
6. Назвіть найбільш відомі збройні конфлікти у світі останнім часом та дайте їх загальну характеристику?

Методичні рекомендації: визначити, що зростання конфліктності в сучасному світі та способи їх залагодження дають підстави для висновку, що в осяжний період ймовірною формою вирішення територіальних, соціальних, економічних, національно-етнічних, ідеологічних, релігійних, культурних та інших протиріч залишиться застосування військової сили.

Рекомендована література

1. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
2. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
3. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.
6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

7. Старожилов И. Партизанские соединения Украины в Великой Отечественной Войне / И.Старожилов. – К.: «Вища школа», 1983 – 221 с.

8. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.

9. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕИКЕР, 2003.

10. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

11. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 1,5 бали.

Тема 3. Поняття окупації та нейтралітету

Питання:

1. Надайте приклади в сучасному світі країн, які останнім часом зберігали нейтралітет під час великих міжнародних збройних конфліктів?
2. Чим відрізняється поняття окупації від поняття нейтралітету?
3. Надайте приклади анексії країн під час Другої світової війни?
4. За які військові злочини настає кримінальна відповідальність за законодавством України?

Методичні рекомендації: спочатку необхідно визначити поняття окупації та нейтралітету, а потім визначити головні їх риси.

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.

2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.

3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.

4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296

с.

5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.

6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕИКЕР, 2003.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 2 бали.

Тема 4. Конституція України, закони України про збройні сили

Питання:

1. Навести приклади статей Конституції України щодо збройних сил держави.
2. Якими законами України регламентується дії збройних сил України?
3. Як останнім часом змінювався порядок проходження військової служби громадянами України?
4. В чому є суть пільг для членів сімей військовослужбовців України?
5. Наведіть приклади видів служби у збройних силах України.
6. В чому головна мета структури військової організації держави?

Методичні рекомендації: розглянути питання Збройних Сил України - які є військовим формуванням, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності.

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під

заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.

5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.

6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕИКЕР, 2003.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 2 бали.

Тема 5. Поняття військової доктрини, національної безпеки держави

Питання:

1. Дайте характеристику військовим доктринам провідних країн світу, що їх об'єднує, та в чому є суттєва відмінність?

2. Визначте організаційну структуру збройних сил НАТО.

3. Яким чином змінився порядок підготовки військових кадрів для збройних сил України, порівняно з підготовкою військових кадрів у Радянському Союзі?

Методичні рекомендації: дати визначення національній безпеці — як захищеності життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах правоохоронної діяльності.

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.

2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.

3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.

4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.

5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.

6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕИКЕР, 2003.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 2 бали.

Тема 6. Закони України про міжнародне військове співробітництво

Питання:

1. В чому головна мета участі українських військових у миротворчих операціях ООН?

2. Дайте характеристику співпраці збройних сил України з військовим блоком НАТО?

3. Охарактеризуйте співпрацю збройних сил України зі збройними силами Російської Федерації?

Методичні рекомендації: визначити основи співробітництва Міністерства оборони України з військовими відомствами інших країн, що є важливою складовою міжнародного співробітництва держави і має особливе значення для зміцнення національної безпеки і оборони України та розвитку самих Збройних Сил.

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.

2. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.

3. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.

4. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.

5. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.

6. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕИКЕР, 2003.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 2 бали.

Тема 7. Історія походження військової символіки збройних сил

Питання:

1. Яким чином за часів княжої доби відбувалася присяга та що вважалося військовим прапором військ?

2. Дайте характеристику клятві та військовим прапорам козацького війська за часів Запорізької Сечі?

3. Яким чином відбувалося покарання за порушення присяги та втрату бойового прапору частини у збройних силах Радянського Союзу за часів Другої світової війни?

4. Наведіть порівняльну характеристику військових звань збройних сил України сухопутних та військово-морських сил?

Методичні рекомендації: визначити ритуал прийняття військової присяги як клятви воїна на вірність своєму народові, Вітчизні існує з давніх-давен.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.

2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.

3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.

4. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

5. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.

6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

7. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

8. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 1,5 бали.

Тема 8. Основні етапи розвитку Українського війська

Питання:

1. Дайте характеристику військовим організаціям Європи за часів княжої доби на Русі.

2. Який вплив надало монголо-татарське нашествя на військові дружини Київської Русі?

3. Встановіть взаємозв'язок та співпрацю княжих військ окремих князівств?

Методичні рекомендації: визначити основні етапи розвитку Українського війська, його склад у різні епохи та функціонування.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.

2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.

3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.

4. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 -

1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

5. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.

6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

7. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

8. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 1,5 бали.

Тема 9. Українське військо періоду козаччини

Питання:

1. Дайте загальну характеристику Запорізького війська в період його найбільшого розквіту.

2. Охарактеризуйте діяльність найбільш відомих гетьманів за часів козаччини.

3. Чим відрізнялися закони Запорізького війська мирного часу та під час війни?

Методичні рекомендації: розглядати питання українського війська періоду козаччини періоду XV-XVIII століття та його внесок в військову історію нашої держави.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.

2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.

3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.

4. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 -

1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

5. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.

6. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

7. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

8. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 2 бали.

Тема 10. Українське військо періоду національно-визвольної боротьби

Питання:

1. Визначте релігійні причини виникнення національно-визвольного руху українського народу.

2. Які особливі причини, серед інших, спонукали Богдана Хмельницького до того, щоб очолити національно-визвольну боротьбу?

3. Дайте характеристику інших ватажків національно-визвольної боротьби: Богуна, Перебийніса та інших.

4. Дайте порівняльну характеристику правителів Речі Посполитої та Московського царства того часу.

Методичні рекомендації: дайте визначення козацтву, яке відіграло провідну роль у руйнуванні польських і становленні українських державних інституцій - центральних і місцевих органів влади, судових установ, армії, адміністративно-територіального устрою.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.

2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997.

– 111 с.

3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.

4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.

5. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

6. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.

7. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

8. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.

9. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

10. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 2 бали.

Тема 11. Українське військо у північній війні

Питання:

1. В чому є таємні причини виникнення та тривалого продовження Північної війни?

2. Яка роль у перемозі в Північній війні належить Російському цареві Петру І?

3. Що стало наслідком Північної війни?

4. Дайте характеристику одному з ватажків українського козацтва Пилипу Орлику?

Методичні рекомендації: охарактеризуйте Північну війну яка проходила між коаліцією північних держав і Швецією за прибалтійські землі

та тривала понад 20 років, а також роль і місце в ній України.

Рекомендована література

1. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.
2. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.
3. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
4. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
5. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
6. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
7. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харків. «Торсиг», 1999 – 450 с.
8. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.
9. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕЙКЕР, 2003.
10. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.
11. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 2 бали.

Тема 12. Створення військової організації Українських Січових Стрільців

Питання:

1. Розкрийте суть утворення військової організації Українських Січових Стрільців.

2. Чому військова організація Українських Січових Стрільців з самого початку приймала бойові дії на стороні Австро-Угорської імперії?

3. Дайте характеристику взаємостосунків Українських Січових Стрільців зі збройним формуванням анархістів Нестора Махно?

Методичні рекомендації: дайте оцінку Українським січовим стрільцям — єдиному українському національному військовому формуванню в складі австро-угорської армії, що сформоване з добровольців, які відгукнулися на заклик Головної Української Ради 6 серпня 1914 року і стояли під проводом Української Бойової Управи (УБУ).

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.

2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.

3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3,. 2006 – 227 с.

4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.

5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.

6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

7. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.

8. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

9. Старожилов И. Партизанские соединения Украины в Великой Отечественной Войне / И.Старожилов. – К.: «Вища школа», 1983 – 221 с.

10. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.

11. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

12. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 2 бали.

Тема 13. Українські військові формування Першої світової війни

Питання:

1. Дайте характеристику українським військовим під час подій Першої світової війни.

2. Охарактеризуйте життя та діяльність найбільш видатних українських військових під час Першої світової та громадянської війн.

3. Розкрийте суть характеру українського гетьмана Павла Скоропатського.

4. В чому причини поразки української армії анархістів Нестора Махно?

Методичні рекомендації: визначте які події Першої світової війни викликали політизацію російської армії і чому вояцтво у своїй масі захоплювалося ідеєю власної державності і виявило бажання зі зброєю в руках здобувати незалежність України.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.

2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.

3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3., 2006 – 227 с.

4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх

навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.

5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.

6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

7. Програма предмета «Захист Вітчизни» (для навчальних закладів системи загальної середньої освіти) 11- річна школа. – Миколаїв: Атол, 2005. – 92 с.

8. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.

9. Старожилов И. Партизанские соединения Украины в Великой Отечественной Войне / И.Старожилов. – К.: «Вища школа», 1983 – 221 с.

10. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.

11. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

12. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 1,5 бали.

Тема 14. Участь українців у Другій світовій війні

Питання:

1. Дайте характеристику військовим ватажкам Організації українських націоналістів: Мельнику, Шухевичу, Бандері та іншим.

2. В чому відмінність діяльності Організації українських націоналістів від угруповання СС «Галичина»?

3. Через які причини Організація українських націоналістів зазнала поразки у боротьбі з органами НКВС СРСР?

4. Як у сучасній Україні вшановується пам'ять вояків ОУН?

5. Хто з українців відзначився на полях Другої світової війни?

6. Дайте характеристику командирів партизанського з'єднання Сидору Ковпаку.

7. Через яку причину надовго було забуто ім'я Григорія Береста?

8. Перечисліть міста-герої сучасної України.

Методичні рекомендації: дайте характеристику участі українців у Другій світовій війні, як під орудою ОУН так і в складі Червоної Армії, охарактеризуйте найбільш відомі особистості.

Рекомендована література

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття. Д.: «Січ». 2004 – 224 с.

2. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова. – К.: «Поліграфкнига», 1997. – 111 с.

3. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3,. 2006 – 227 с.

4. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.

5. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. С.М.Дятленко та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.

6. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669 - 1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.

7. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.

8. Шашкевич Я. Історія Українського війська, 1917 – 1993 рр. / Я.Шашкевич. – Львів: «Світ», 1996 – 810 с.

Критерії оцінювання: самостійна робота оцінюється – 1,5 бали.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Кафедра теорії та методики фізичної культури

Питання та завдання для поточного контролю

з дисципліни: Історико-правові основи Збройних сил України

для студентів 6 курсу

спеціальності 014 Середня освіта

Розроблені: канд. пед. н.,
доцент кафедри ТМФК
Іваній І.В.

Тема 1-2. Міжнародні угоди щодо права війни. Збройний конфлікт і його розвиток

Теоретичні питання: (4 бали)

1. Перерахувати основні міжнародні угоди щодо права війни.
2. В чому полягають основні поняття щодо права війни?
3. Яке місце в структурі держави займають збройні сили?
4. Дайте визначення збройного конфлікту та його розвитку?
5. В чому полягає порядок контролю за збройним конфліктом?
6. Хто здійснює контроль за збройним конфліктом?
7. На підставі чого здійснюється контроль за збройним конфліктом?
8. Який порядок поводження під час бойових дій?
9. Назвіть найбільш відомі збройні конфлікти у світі останнім часом та дайте їх загальну характеристику?

Практична робота: (8 бали)

Розкрити поняття міжнародні угоди щодо права війни.

Самостійна робота: (3 бали)

Визначте який визначення має збройний конфлікт та його розвиток.

Всього за заняття – 15 балів.

Тема 3-4. Поняття окупації та нейтралітету. Конституція України, закони України про збройні сили

Теоретичні питання: (3 бали)

1. Надайте приклади в сучасному світі країн, які останнім часом зберігали нейтралітет під час великих міжнародних збройних конфліктів?
2. Чим відрізняється поняття окупації від поняття нейтралітету?
3. Надайте приклади анексії країн під час Другої світової війни?
4. За які військові злочини настає кримінальна відповідальність за законодавством України?
5. Навести приклади статей Конституції України щодо збройних сил держави.
6. Якими законами України регламентується дії збройних сил України?

7. Як останнім часом змінювався порядок проходження військової служби громадянами України?

8. В чому є суть пільг для членів сімей військовослужбовців України?

9. Наведіть приклади видів служби у збройних силах України.

10. В чому головна мета структури військової організації держави?

Практична робота: (7 бали)

Розкрити поняття окупації та нейтралітету.

Самостійна робота: (4 бали)

Визначте які існують закони України Конституція України про збройні сили нашої держави.

Всього за заняття – 14 балів.

Тема 5-6. Поняття військової доктрини, національної безпеки держави. Закони України про міжнародне військово-співробітництво

Теоретичні питання: (3 бали)

1. Дайте характеристику військовим доктринам провідних країн світу, що їх об'єднує, та в чому є суттєва відмінність?

2. Визначте організаційну структуру збройних сил НАТО.

3. Яким чином змінився порядок підготовки військових кадрів для збройних сил України, порівняно з підготовкою військових кадрів у Радянському Союзі?

4. В чому головна мета участі українських військових у миротворчих операціях ООН?

5. Дайте характеристику співпраці збройних сил України з військовим блоком НАТО?

6. Охарактеризуйте співпрацю збройних сил України зі збройними силами Російської Федерації?

Практична робота: (7 бали)

Розкрити поняття військової доктрини, національної безпеки держави.

Самостійна робота: (4 бали)

Визначите Закони України про міжнародне військове співробітництво.

Всього за заняття – 14 балів.

Тема 7-8. Історія походження військової символіки збройних сил України. Основні етапи розвитку Українського війська

Теоретичні питання: (4 бали)

1. Яким чином за часів княжої доби відбувалася присяга та що вважалося військовим прапором військ?
2. Дайте характеристику клятві та військовим прапорам козацького війська за часів Запорізької Сечі?
3. Яким чином відбувалося покарання за порушення присяги та втрату бойового прапору частини у збройних силах Радянського Союзу за часів Другої світової війни?
4. Наведіть порівняльну характеристику військових звань збройних сил України сухопутних та військово-морських сил?
5. Дайте характеристику військовим організаціям Європи за часів княжої доби на Русі.
6. Який вплив надало монголо-татарське нашествя на військові дружини Київської Русі?
7. Встановіть взаємозв'язок та співпрацю княжих військ окремих князівств?

Практична робота: (7 бали)

Розкрити поняття історії походження військової символіки збройних сил України.

Самостійна робота: (3 бали)

Визначите якими є основні етапи розвитку Українського війська.

Всього за заняття – 14 балів.

Тема 9-10. Українське військо періоду козаччини. Українське військо періоду національно-визвольної боротьби

Теоретичні питання: (3 бали)

1. Дайте загальну характеристику Запорізького війська в період його найбільшого розквіту.
2. Охарактеризуйте діяльність найбільш відомих гетьманів за часів козаччини.
3. Чим відрізнялися закони Запорізького війська мирного часу та під час війни?
4. Визначте релігійні причини виникнення національно-визвольного руху українського народу.
5. Які особливі причини, серед інших, спонукали Богдана Хмельницького до того, щоб очолити національно-визвольну боротьбу?
6. Дайте характеристику інших ватажків національно-визвольної боротьби: Богуна, Перебийніса та інших.
7. Дайте порівняльну характеристику правителів Речі Посполитої та Московського царства того часу.

Практична робота: (7 бали)

Дати визначення Українського війська періоду козаччини.

Самостійна робота: (4 бали)

Розкрити поняття: Українське військо періоду національно-визвольної боротьби.

Всього за заняття – 14 балів.

Тема 11-12. Українське військо у північній війні. Створення військової організації Українських Січових Стрільців

Теоретичні питання: (3 бали)

1. В чому є таємні причини виникнення та тривалого продовження Північної війни?
2. Яка роль у перемозі в Північній війні належить Російському цареві Петру І?
3. Що стало наслідком Північної війни?
4. Дайте характеристику одному з ватажків українського козацтва Пилипу Орлику?
5. Розкрийте суть утворення військової організації Українських

Січових Стрільців.

6. Чому військова організація Українських Січових Стрільців з самого початку приймала бойові дії на стороні Австро-Угорської імперії?

7. Дайте характеристику взаємостосунків Українських Січових Стрільців зі збройним формування анархістів Нестора Махно?

Практична робота: (7 бали)

Визначите які причини участі українського війська у північній війні.

Самостійна робота: (4 бали)

Розкрити умови створення військової організації Українських Січових Стрільців.

Всього за заняття – 14 балів.

Тема 13-14. Українські військові формування Першої світової війни. Участь українців у Другій світової війні

Теоретичні питання: (4 бали)

1. Дайте характеристику українським військовим під час подій Першої світової війни.

2. Охарактеризуйте життя та діяльність найбільш видатних українських військових під час Першої світової та громадянської війн.

3. Розкрийте суть характеру українського гетьмана Павла Скоропатського.

4. В чому причини поразки української армії анархістів Нестора Махно?

5. Дайте характеристику військовим ватажкам Організації українських націоналістів: Мельнику, Шухевичу, Бандері та іншим.

6. В чому відмінність діяльності Організації українських націоналістів від угруповання СС «Галичина»?

7. Через які причини Організація українських націоналістів зазнала поразки у боротьбі з органами НКВС СРСР?

8. Як у сучасній Україні вшановується пам'ять вояків ОУН?

9. Хто з українців відзначився на полях Другої світової війни?

10. Дайте характеристику командирі партизанського з'єднання Сидору

Ковпаку.

11. Через яку причину надовго було забуто ім'я Григорія Береста?

12. Перечисліть міста-герої сучасної України.

Практична робота: (8 бали)

Розкрити участь українських військових формувань у Першій світовій війні.

Самостійна робота: (3 бали)

Визначите якою була участь українців у Другій світовій війні.

Всього за заняття – 15 балів.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Перерахувати основні міжнародні угоди щодо права війни.
2. В чому полягають основні поняття щодо права війни і збройних сил.
3. Дати визначення збройного конфлікту та його розвитку.
4. В чому полягає порядок контролю за збройним конфліктом, хто здійснює контроль, на підставі чого здійснюється контроль.
5. Порядок поведення під час бойових дій.
6. Визначення поняття окупації та нейтралітету. Заборони про конкретні види зброї. Поняття комбатантів.
7. Основні закони кримінальної відповідальності окремих осіб за військові злочини за законодавством України.
8. Стаття Конституції України про збройні сили держави.
9. Закони України про збройні сили держави.
10. Порядок проходження військової служби громадянами України.
11. В чому полягає соціальний захист та пільги для військовослужбовців та членів їх сімей.
12. Дати стислу характеристику видів військової служби.
13. Головна мета структури військової організації держави.
14. Сутність військової доктрини держави, на чому базується військова доктрина.

15. В чому полягає доктрина національної безпеки держави.
16. Доповісти організаційну структуру збройних сил держави.
17. Призначення організаційної структури збройних сил держави.
18. Порядок підготовки військових кадрів для збройних сил України.
19. Закон України про міжнародне військове співробітництво.
20. В яких країнах брали участь військові формування збройних сил України у миротворчих операціях ООН.
21. Історія походження військової присяги, бойового прапора та військової символіки збройних сил України.
22. Військові звання у збройних силах України.
23. Доповісти основні положення кримінальної відповідальності військовослужбовців за порушення військової присяги та втрату військового прапора частини.
24. Здійснити аналіз етапів розвитку українського війська.
25. Доповісти структуру, озброєння та тактику ведення бою слов'янського війська.
26. Вплив структури військової організації Київської Русі на тактику ведення бою того часу.
27. Відмінні риси ведення бою слов'янського війська від тактики ведення бою в Західній Європі того часу.
28. Передумови виникнення Запорізької Січі.
29. Політичний стан Речі Посполитої на момент виникнення Запорізької Січі. Взаємовідносини між католиками та православними в Речі Посполитій.
30. Вплив військової організації Запорізької Січі на тактику ведення бою, її озброєння.
31. Закони Запорізької Січі мирного та військового часу.
32. Дати аналіз передумов виникнення національно-визвольної боротьби в Україні.
33. Тактика ведення бою війська Речі Посполитої та Запорізького війська.

34. Основні битви національно-визвольної боротьби.
35. Основні статті Переяславської угоди між козацькою державою та Московським царством.
36. Наслідки Переяславської угоди для розвитку України як держави та українського війська того часу.
37. Розвиток Української козацької держави після загибелі Богдана Хмельницького. Час руїни.
38. Полтавська битва. Її наслідки для розвитку Української держави. Гетьман Іван Мазепа.
39. Знищення Запорізької Січі. Створення Чорноморського козацтва.
40. Передумови створення військової організації Українських січових стрільців.
41. Мета створення військової організації Українських січових стрільців, їх участь у Першій світовій війні.
42. Участь Українських січових стрільців у громадянській війні.
43. Військові сили часів Центральної ради.
44. Збройні сили Української Народної Республіки.
45. Збройні сили Західно-Української Народної Республіки.
46. Український військовий флот періоду громадянської війни на Україні.
47. Створення організації українських націоналістів. Передумови та мета її створення.
48. Українська Повстанська армія. Участь УПА у боротьбі з німецькими загарбниками.
49. Партизанські з'єднання України в період Великої Вітчизняної війни.
50. Партизанське з'єднання Сидора Ковпака.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Кафедра теорії та методики фізичної культури

ПАКЕТ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

З дисципліни: Історико-правові основи Збройних сил України

Спеціальність: 014 Середня освіта

Розглянуто на засіданні кафедри
Теорії та методики фізичної культури
Протокол № 1 від 31.08.2017 р.
Завідувач кафедри _____

Печатка інституту

**ПАКЕТ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗАЛИШКОВИХ ЗНАНЬ
з ДИСЦИПЛІНИ «Історико-правові основи Збройних сил України»
Для студентів спеціальності 014 Середня освіта**

Варіант 1

1. Статут ООН забороняє:	
а)	Загрозу застосування сили проти територіальної цілісності країни;
б)	Здійснювати самооборону країни;
в)	Реалізацію права націй на самовизначення;
г)	Вдаватися до колективного застосування сили для відношення миру.
2. Поняття збройного конфлікту це:	
а)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення релігійних та політичних суперечностей;
б)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення політичних та економічних суперечностей;
в)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення економічних, політичних та національно-етнічних суперечностей;
г)	Військове протиборство, що має за мету захоплення території сусідньої країни.
3. Поняття окупація це:	
а)	Заняття збройними силами території, що її не належить;
б)	Заняття збройними силами території яка колись їй належала;
в)	Заняття збройними силами спірної території;
г)	Приєднання державою всієї або частини території в односторонньому порядку.
4. Яка з перелічених країн є нейтральною у сучасному світі:	
а)	Німеччина;
б)	Франція;
в)	Італія;
г)	Швеція.
5. Збройні сили України це:	
а)	Це військове формування на суспільних відносинах;
б)	Це військове формування згідно постанов кабінету міністрів України;
в)	Це військове формування згідно указів президента України;
г)	Це військове формування відповідно до Конституції України.
6. Національна безпека це:	
а)	Це захищення інтересів більшості громадян України;
б)	Це захищення життєво важливих інтересів людини і громадянина;
в)	Це захищення інтересів найбільш багатих громадян країни;
г)	Це захищення інтересів керівників країни.
7. У яких миротворчих операціях брали участь українські військові:	

а)	Сомалі;
б)	Афганістані;
в)	Іраку;
г)	Сирії.
8. В якому столлі було започатковано бойовий прапор та військову присягу України:	
а)	X століття;
б)	IX століття;
в)	XI століття;
г)	XII століття.
9. Якої форми був бойовий прапор давньої Русі:	
а)	Квадратний;
б)	Трикутний;
в)	Ромб;
г)	Напівмісяць.
10. На зразок якого війська була організована княжа дружина часів Київської Русі:	
а)	Німецького;
б)	Грецького;
в)	Французького;
г)	Варяжського.
11. Які причини не спонукали до створення Запорізької Січі:	
а)	Переслідування по вірі;
б)	Заслон перед кочевими племенами;
в)	Більш плодородні землі;
г)	Важка праця на феодалів.
12. За часів якого з гетьманів розпочалася вдала національно-визвольна боротьба українського народу:	
а)	Сагайдачний;
б)	Дорошенко;
в)	Хмельницький;
г)	Виговський.
13. В якому році розпочалася національно-визвольна боротьба українського народу:	
а)	1848 рік;
б)	1850 рік;
в)	1851 рік;
г)	1852 рік.
14. Хто з перерахований полководців не був учасником національно-визвольної боротьби українського народу у середині XVII століття:	
а)	Іван Богун;
б)	Іван Сірко;
в)	Богдан Хмельницький;
г)	Максим Кривонос.

15. Яка з битв національно-визвольної боротьби українського народу завершилась повним розгромом козацького війська:	
а)	Битва під Пилявцями;
б)	Битва під Жовтими Водами;
в)	Битва під Берестечком;
г)	Битва під Корсунем.
16. В якому році відбулася Переяславська Рада:	
а)	1652 рік;
б)	1654 рік;
в)	1655 рік;
г)	1656 рік.
17. Неподалік якого міста України відбулася головна битва Північної війни:	
а)	Полтава;
б)	Чернігів;
в)	Черкаси;
г)	Київ.
18. Хто з гетманів очолював України під час Північної війни:	
а)	Дорошенко;
б)	Сагайдачний;
в)	Скооропадський;
г)	Мазепа.
19. Хто з російських імператорів остаточно зруйнував Запорізьку Січ:	
а)	Петро І;
б)	Єлизавета І;
в)	Катерина І;
г)	Катерина ІІ.
20. На які землі Російської імперії були частково переселені українські козаки:	
а)	Ставрополь;
б)	Кубань;
в)	Вологда;
г)	На Волгу.
21. У складі якої армії світу було створене формування українських січових стрільців під час Першої світової війни:	
а)	Австро-Угорщини;
б)	Німеччини;
в)	Росії;
г)	Франції.
22. Хто з українських політичних діячів початку ХХ століття став першим генеральним секретарем по військовим справам Української Народної Республіки:	
а)	Микола Михновський;
б)	Михайло Грушевський;

в)	Симон Петлюра;
г)	Володимир Вінниченко.
23. У якому році була створена організація ОУН:	
а)	1928 рік;
б)	1929 рік;
в)	1930 рік;
г)	1932 рік.
24. Хто з видатних полководців Другої світової війни не є етнічним українцем:	
а)	Андрій Ерьоменко;
б)	Родіон Малиновський;
в)	Іван Черняхівський;
г)	Костянтин Рокоссовський.
25. В якій області України було засноване видатне партизанське об'єднання Сидора Ковпака:	
а)	Чернігівська;
б)	Київська;
в)	Сумська;
г)	Харківська.

Печатка інституту

ПАКЕТ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗАЛИШКОВИХ ЗНАНЬ
з ДИСЦИПЛІНИ «Історико-правові основи Збройних сил України»
Для студентів спеціальності 014 Середня освіта

Варіант 2

1. Національна безпека це:	
а)	Це захищення інтересів більшості громадян України;
б)	Це захищення життєво важливих інтересів людини і громадянина;
в)	Це захищення інтересів найбільш багатих громадян країни;
г)	Це захищення інтересів керівників країни.
2. У яких миротворчих операціях брали участь українські військові:	
а)	Сомалі;
б)	Афганістані;
в)	Іраку;
г)	Сирії.
3. В якому столлі було започатковано бойовий прапор та військову присягу України:	
а)	X століття;
б)	IX століття;

в)	XI століття;
г)	XII століття.
4. Якої форми був бойовий прапор давньої Русі:	
а)	Квадратний;
б)	Трикутний;
в)	Ромб;
г)	Напівмісяць.
5. На зразок якого війська була організована княжа дружина часів Київської Русі:	
а)	Німецького;
б)	Грецького;
в)	Французького;
г)	Варяжського.
6. Які причини не спонукали до створення Запорізької Січі:	
а)	Переслідування по вірі;
б)	Заслон перед кочевими племенами;
в)	Більш плодородні землі;
г)	Важка праця на феодалів.
7. За часів якого з гетманів розпочалася вдала національно-визвольна боротьба українського народу:	
а)	Сагайдачний;
б)	Дорошенко;
в)	Хмельницький;
г)	Виговський.
8. В якому році розпочалася національно-визвольна боротьба українського народу:	
а)	1848 рік;
б)	1850 рік;
в)	1851 рік;
г)	1852 рік.
9. Хто з перерахованих полководців не був учасником національно-визвольної боротьби українського народу у середині XVII століття:	
а)	Іван Богун;
б)	Іван Сірко;
в)	Богдан Хмельницький;
г)	Максим Кривонос.
10. Яка з битв національно-визвольної боротьби українського народу завершилась повним розгромом козацького війська:	
а)	Битва під Пилявцями;
б)	Битва під Жовтими Водами;
в)	Битва під Берестечком;
г)	Битва під Корсунем.
11. В якому році відбулася Переяславська Рада:	
а)	1652 рік;

б)	1654 рік;
в)	1655 рік;
г)	1656 рік.
12. Неподалік якого міста України відбулася головна битва Північної війни:	
а)	Полтава;
б)	Чернігів;
в)	Черкаси;
г)	Київ.
13. Хто з гетманів очолював України під час Північної війни:	
а)	Дорошенко;
б)	Сагайдачний;
в)	Скооропадський;
г)	Мазепа.
14. Хто з російських імператорів остаточно зруйнував Запорізьку Січ:	
а)	Петро І;
б)	Єлизавета І;
в)	Катерина І;
г)	Катерина ІІ.
15. На які землі Російської імперії були частково переселені українські козаки:	
а)	Ставрополь;
б)	Кубань;
в)	Вологда;
г)	На Волгу.
16. У складі якої армії світу було створене формування українських січових стрільців під час Першої світової війни:	
а)	Австро-Угорщини;
б)	Німеччини;
в)	Росії;
г)	Франції.
17. Хто з українських політичних діячів початку ХХ століття став першим генеральним секретарем по військовим справам Української Народної Республіки:	
а)	Микола Михновський;
б)	Михайло Грушевський;
в)	Симон Петлюра;
г)	Володимир Вінниченко.
18. У якому році була створена організація ОУН:	
а)	1928 рік;
б)	1929 рік;
в)	1930 рік;
г)	1932 рік.
19. Хто з видатних полководців Другої світової війни не є етнічним	

українцем:	
а)	Андрій Ерьоменко;
б)	Родіон Маліновський;
в)	Іван Черняхівський;
г)	Костянтин Рокосовський.
20. В якій області України було засноване видатне партизанське об'єднання Сидора Ковпака:	
а)	Чернігівська;
б)	Київська;
в)	Сумська;
г)	Харківська.
21. Статут ООН забороняє:	
а)	Загрозу застосування сили проти територіальної цілісності країни;
б)	Здійснювати самооборону країни;
в)	Реалізацію права націй на самовизначення;
г)	Вдаватися до колективного застосування сили для відношення миру.
22. Поняття збройного конфлікту це:	
а)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення релігійних та політичних суперечностей;
б)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення політичних та економічних суперечностей;
в)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення економічних, політичних та національно-етнічних суперечностей;
г)	Військове протиборство, що має за мету захоплення території сусідньої країни.
23. Поняття окупація це:	
а)	Заняття збройними силами території, що її не належить;
б)	Заняття збройними силами території яка колись їй належала;
в)	Заняття збройними силами спірної території;
г)	Приєднання державою всієї або частини території в односторонньому порядку.
24. Яка з перелічених країн є нейтральною у сучасному світі:	
а)	Німеччина;
б)	Франція;
в)	Італія;
г)	Швеція.
25. Збройні сили України це:	
а)	Це військове формування на суспільних відносинах;
б)	Це військове формування згідно постанов кабінету міністрів України;
в)	Це військове формування згідно указів президента України;
г)	Це військове формування відповідно до Конституції України.

**ПАКЕТ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗАЛИШКОВИХ ЗНАНЬ
з ДИСЦИПЛІНИ «Історико-правові основи Збройних сил України»
Для студентів спеціальності 014 Середня освіта**

Варіант 3

1. Які причини не спонукали до створення Запорізької Січі:	
а)	Переслідування по вірі;
б)	Заслон перед кочевими племенами;
в)	Більш плодородні землі;
г)	Важка праця на феодалів.
2. За часів якого з гетьманів розпочалася вдала національно-визвольна боротьба українського народу:	
а)	Сагайдачний;
б)	Дорошенко;
в)	Хмельницький;
г)	Виговський.
3. В якому році розпочалася національно-визвольна боротьба українського народу:	
а)	1848 рік;
б)	1850 рік;
в)	1851 рік;
г)	1852 рік.
4. Хто з перерахованих полководців не був учасником національно-визвольної боротьби українського народу у середині XVII століття:	
а)	Іван Богун;
б)	Іван Сірко;
в)	Богдан Хмельницький;
г)	Максим Кривонос.
5. Яка з битв національно-визвольної боротьби українського народу завершилась повним розгромом козацького війська:	
а)	Битва під Пилявцями;
б)	Битва під Жовтими Водами;
в)	Битва під Берестечком;
г)	Битва під Корсунем.
6. В якому році відбулася Переяславська Рада:	
а)	1652 рік;
б)	1654 рік;
в)	1655 рік;
г)	1656 рік.
7. Неповдалі якого міста України відбулася головна битва Північної війни:	
а)	Полтава;

б)	Чернігів;
в)	Черкаси;
г)	Київ.
8. Хто з гетьманів очолював України під час Північної війни:	
а)	Дорошенко;
б)	Сагайдачний;
в)	Скоโรปадський;
г)	Мазепа.
9. Хто з російських імператорів остаточно зруйнував Запорізьку Січ:	
а)	Петро І;
б)	Єлізавета І;
в)	Катерина І;
г)	Катерина ІІ.
10. На які землі Російської імперії були частково переселені українські козаки:	
а)	Ставрополь;
б)	Кубань;
в)	Вологда;
г)	На Волгу.
11. У складі якої армії світу було створене формування українських січових стрільців під час Першої світової війни:	
а)	Австро-Угорщини;
б)	Німеччини;
в)	Росії;
г)	Франції.
12. Хто з українських політичних діячів початку ХХ століття став першим генеральним секретарем по військовим справам Української Народної Республіки:	
а)	Микола Михновський;
б)	Михайло Грушевський;
в)	Симон Петлюра;
г)	Володимир Вінниченко.
13. У якому році була створена організація ОУН:	
а)	1928 рік;
б)	1929 рік;
в)	1930 рік;
г)	1932 рік.
14. Хто з видатних полководців Другої світової війни не є етнічним українцем:	
а)	Андрій Ерьоменко;
б)	Родіон Малиновський;
в)	Іван Черняхівський;
г)	Костянтин Рокосовський.
15. В якій області України було засноване видатне партизанське	

об'єднання Сидора Ковпака:	
а)	Чернігівська;
б)	Київська;
в)	Сумська;
г)	Харківська.
16. Статут ООН забороняє:	
а)	Загрозу застосування сили проти територіальної цілісності країни;
б)	Здійснювати самооборону країни;
в)	Реалізацію права націй на самовизначення;
г)	Вдаватися до колективного застосування сили для відношення миру.
17. Поняття збройного конфлікту це:	
а)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення релігійних та політичних суперечностей;
б)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення політичних та економічних суперечностей;
в)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення економічних, політичних та національно-етнічних суперечностей;
г)	Військове протиборство, що має за мету захоплення території сусідньої країни.
18. Поняття окупація це:	
а)	Заняття збройними силами території, що її не належить;
б)	Заняття збройними силами території яка колись їй належала;
в)	Заняття збройними силами спірної території;
г)	Приєднання державою всієї або частини території в односторонньому порядку.
19. Яка з перелічених країн є нейтральною у сучасному світі:	
а)	Німеччина;
б)	Франція;
в)	Італія;
г)	Швеція.
20. Збройні сили України це:	
а)	Це військове формування на суспільних відносинах;
б)	Це військове формування згідно постанов кабінету міністрів України;
в)	Це військове формування згідно указів президента України;
г)	Це військове формування відповідно до Конституції України.
21. Національна безпека це:	
а)	Це захищення інтересів більшості громадян України;
б)	Це захищення життєво важливих інтересів людини і громадянина;
в)	Це захищення інтересів найбільш багатих громадян країни;
г)	Це захищення інтересів керівників країни.
22. У яких миротворчих операціях брали участь українські військові:	
а)	Сомалі;
б)	Афганістані;
в)	Іраку;

г)	Сирії.
23. В якому столлі було започатковано бойовий прапор та військову присягу України:	
а)	X століття;
б)	IX століття;
в)	XI століття;
г)	XII століття.
24. Якої форми був бойовий прапор давньої Русі:	
а)	Квадратний;
б)	Трикутний;
в)	Ромб;
г)	Напівмісяць.
25. На зразок якого війська була організована княжа дружина часів Київської Русі:	
а)	Німецького;
б)	Грецького;
в)	Французького;
г)	Варяжського.

Печатка інституту

**ПАКЕТ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗАЛИШКОВИХ ЗНАНЬ
З ДИСЦИПЛІНИ «Історико-правові основи Збройних сил України»
Для студентів спеціальності 014 Середня освіта**

Варіант 4

1. В якому році відбулася Переяславська Рада:	
а)	1652 рік;
б)	1654 рік;
в)	1655 рік;
г)	1656 рік.
2. Неповдалік якого міста України відбулася головна битва Північної війни:	
а)	Полтава;
б)	Чернігів;
в)	Черкаси;
г)	Київ.
3. Хто з гетьманів очолював України під час Північної війни:	
а)	Дорошенко;
б)	Сагайдачний;
в)	Скооропадський;

г)	Мазепа.
4. Хто з російських імператорів остаточно зруйнував Запорізьку Січ:	
а)	Петро І;
б)	Єлізавета І;
в)	Катерина І;
г)	Катерина ІІ.
5. На які землі Російської імперії були частково переселені українські козаки:	
а)	Ставрополь;
б)	Кубань;
в)	Вологда;
г)	На Волгу.
6. У складі якої армії світу було створене формування українських січових стрільців під час Першої світової війни:	
а)	Австро-Угорщини;
б)	Німеччини;
в)	Росії;
г)	Франції.
7. Хто з українських політичних діячів початку ХХ століття став першим генеральним секретарем по військовим справам Української Народної Республіки:	
а)	Микола Михновський;
б)	Михайло Грушевський;
в)	Симон Петлюра;
г)	Володимир Вінниченко.
8. У якому році була створена організація ОУН:	
а)	1928 рік;
б)	1929 рік;
в)	1930 рік;
г)	1932 рік.
9. Хто з видатних полководців Другої світової війни не є етнічним українцем:	
а)	Андрій Ерьоменко;
б)	Родіон Малиновський;
в)	Іван Черняхівський;
г)	Костянтин Рокосовський.
10. В якій області України було засноване видатне партизанське об'єднання Сидора Ковпака:	
а)	Чернігівська;
б)	Київська;
в)	Сумська;
г)	Харківська.
11. Статут ООН забороняє:	
а)	Загрозу застосування сили проти територіальної цілісності країни;

б)	Здійснювати самооборону країни;
в)	Реалізацію права націй на самовизначення;
г)	Вдаватися до колективного застосування сили для відношення миру.
12. Поняття збройного конфлікту це:	
а)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення релігійних та політичних суперечностей;
б)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення політичних та економічних суперечностей;
в)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення економічних, політичних та національно-етнічних суперечностей;
г)	Військове протиборство, що має за мету захоплення території сусідньої країни.
13. Поняття окупація це:	
а)	Заняття збройними силами території, що її не належить;
б)	Заняття збройними силами території яка колись їй належала;
в)	Заняття збройними силами спірної території;
г)	Приєднання державою всієї або частини території в односторонньому порядку.
14. Яка з перелічених країн є нейтральною у сучасному світі:	
а)	Німеччина;
б)	Франція;
в)	Італія;
г)	Швеція.
15. Збройні сили України це:	
а)	Це військове формування на суспільних відносинах;
б)	Це військове формування згідно постанов кабінету міністрів України;
в)	Це військове формування згідно указів президента України;
г)	Це військове формування відповідно до Конституції України.
16. Національна безпека це:	
а)	Це захищення інтересів більшості громадян України;
б)	Це захищення життєво важливих інтересів людини і громадянина;
в)	Це захищення інтересів найбільш багатих громадян країни;
г)	Це захищення інтересів керівників країни.
17. У яких миротворчих операціях брали участь українські військові:	
а)	Сомалі;
б)	Афганістані;
в)	Іраку;
г)	Сирії.
18. В якому столлі було започатковано бойовий прапор та військову присягу України:	
а)	X століття;
б)	IX століття;
в)	XI століття;
г)	XII століття.

19. Якої форми був бойовий прапор давньої Русі:	
а)	Квадратний;
б)	Трикутний;
в)	Ромб;
г)	Напівмісяць.
20. На зразок якого війська була організована княжа дружина часів Київської Русі:	
а)	Німецького;
б)	Грецького;
в)	Французького;
г)	Варяжського.
21. Які причини не спонукали до створення Запорізької Січі:	
а)	Переслідування по вірі;
б)	Заслон перед кочевими племенами;
в)	Більш плодородні землі;
г)	Важка праця на феодалів.
22. За часів якого з гетьманів розпочалася вдала національно-визвольна боротьба українського народу:	
а)	Сагайдачний;
б)	Дорошенко;
в)	Хмельницький;
г)	Виговський.
23. В якому році розпочалася національно-визвольна боротьба українського народу:	
а)	1848 рік;
б)	1850 рік;
в)	1851 рік;
г)	1852 рік.
24. Хто з перерахованих полководців не був учасником національно-визвольної боротьби українського народу у середині XVII століття:	
а)	Іван Богун;
б)	Іван Сірко;
в)	Богдан Хмельницький;
г)	Максим Кривонос.
25. Яка з битв національно-визвольної боротьби українського народу завершилась повним розгромом козацького війська:	
а)	Битва під Пилявцями;
б)	Битва під Жовтими Водами;
в)	Битва під Берестечком;
г)	Битва під Корсунем.

Печатка інституту

**ПАКЕТ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗАЛИШКОВИХ ЗНАНЬ
з ДИСЦИПЛІНИ «Історико-правові основи Збройних сил України»
Для студентів спеціальності 014 Середня освіта**

Варіант 5

1. У складі якої армії світу було створене формування українських січових стрільців під час Першої світової війни:	
а)	Австро-Угорщини;
б)	Німеччини;
в)	Росії;
г)	Франції.
2. Хто з українських політичних діячів початку ХХ століття став першим генеральним секретарем по військовим справам Української Народної Республіки:	
а)	Микола Михновський;
б)	Михайло Грушевський;
в)	Симон Петлюра;
г)	Володимир Вінниченко.
3. У якому році була створена організація ОУН:	
а)	1928 рік;
б)	1929 рік;
в)	1930 рік;
г)	1932 рік.
4. Хто з видатних полководців Другої світової війни не є етнічним українцем:	
а)	Андрій Ерьоменко;
б)	Родіон Малиновський;
в)	Іван Черняхівський;
г)	Костянтин Рокосовський.
5. В якій області України було засноване видатне партизанське об'єднання Сидора Ковпака:	
а)	Чернігівська;
б)	Київська;
в)	Сумська;
г)	Харківська.
6. Статут ООН забороняє:	
а)	Загрозу застосування сили проти територіальної цілісності країни;
б)	Здійснювати самооборону країни;
в)	Реалізацію права націй на самовизначення;
г)	Вдаватися до колективного застосування сили для відношення миру.
7. Поняття збройного конфлікту це:	

а)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення релігійних та політичних суперечностей;
б)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення політичних та економічних суперечностей;
в)	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення економічних, політичних та національно-етнічних суперечностей;
г)	Військове протиборство, що має за мету захоплення території сусідньої країни.
8. Поняття окупація це:	
а)	Заняття збройними силами території, що її не належить;
б)	Заняття збройними силами території яка колись їй належала;
в)	Заняття збройними силами спірної території;
г)	Приєднання державою всієї або частини території в односторонньому порядку.
9. Яка з перелічених країн є нейтральною у сучасному світі:	
а)	Німеччина;
б)	Франція;
в)	Італія;
г)	Швеція.
10. Збройні сили України це:	
а)	Це військове формування на суспільних відносинах;
б)	Це військове формування згідно постанов кабінету міністрів України;
в)	Це військове формування згідно указів президента України;
г)	Це військове формування відповідно до Конституції України.
11. Національна безпека це:	
а)	Це захищення інтересів більшості громадян України;
б)	Це захищення життєво важливих інтересів людини і громадянина;
в)	Це захищення інтересів найбільш багатих громадян країни;
г)	Це захищення інтересів керівників країни.
12. У яких миротворчих операціях брали участь українські військові:	
а)	Сомалі;
б)	Афганістані;
в)	Іраку;
г)	Сирії.
13. В якому столлі було започатковано бойовий прапор та військову присягу України:	
а)	X століття;
б)	IX століття;
в)	XI століття;
г)	XII століття.
14. Якої форми був бойовий прапор давньої Русі:	
а)	Квадратний;
б)	Трикутний;
в)	Ромб;

г)	Напівмісяць.
15. На зразок якого війська була зорганізована княжа дружина часів Київської Русі:	
а)	Німецького;
б)	Грецького;
в)	Французького;
г)	Варяжського.
16. Які причини не спонукали до створення Запорізької Січі:	
а)	Переслідування по вірі;
б)	Заслон перед кочевими племенами;
в)	Більш плодородні землі;
г)	Важка праця на феодалів.
17. За часів якого з гетманів розпочалася вдала національно-визвольна боротьба українського народу:	
а)	Сагайдачний;
б)	Дорошенко;
в)	Хмельницький;
г)	Виговський.
18. В якому році розпочалася національно-визвольна боротьба українського народу:	
а)	1848 рік;
б)	1850 рік;
в)	1851 рік;
г)	1852 рік.
19. Хто з перерахованих полководців не був учасником національно-визвольної боротьби українського народу у середині XVII століття:	
а)	Іван Богун;
б)	Іван Сірко;
в)	Богдан Хмельницький;
г)	Максим Кривонос.
20. Яка з битв національно-визвольної боротьби українського народу завершилась повним розгромом козацького війська:	
а)	Битва під Пилявцями;
б)	Битва під Жовтими Водами;
в)	Битва під Берестечком;
г)	Битва під Корсунем.
21. В якому році відбулася Переяславська Рада:	
а)	1652 рік;
б)	1654 рік;
в)	1655 рік;
г)	1656 рік.
22. Неподалік якого міста України відбулася головна битва Північної війни:	
а)	Полтава;

б)	Чернігів;
в)	Черкаси;
г)	Київ.
23. Хто з гетьманів очолював України під час Північної війни:	
а)	Дорошенко;
б)	Сагайдачний;
в)	Скооропадський;
г)	Мазепа.
24. Хто з російських імператорів остаточно зруйнував Запорізьку Січ:	
а)	Петро І;
б)	Єлізавета І;
в)	Катерина І;
г)	Катерина ІІ.
25. На які землі Російської імперії були частково переселені українські козаки:	
а)	Ставрополь;
б)	Кубань;
в)	Вологда;
г)	На Волгу.

КЛЮЧ ПРАВИЛЬНИХ ВІДПОВІДЕЙ:

Варіант 1		Варіант 2		Варіант 3		Варіант 4		Варіант 5	
Питання	Відповідь	Питання	Відповідь	Питання	Відповідь	Питання	Відповідь	Питання	Відповідь
1	а	1	б	1	в	1	б	1	а
2	в	2	в	2	в	2	а	2	в
3	а	3	б	3	а	3	г	3	б
4	г	4	б	4	б	4	г	4	г
5	г	5	г	5	в	5	б	5	в
6	б	6	в	6	б	6	а	6	а
7	в	7	в	7	а	7	в	7	в
8	б	8	а	8	г	8	б	8	а
9	б	9	б	9	г	9	г	9	г

10	Г	10	В	10	б	10	В	10	Г
11	В	11	б	11	а	11	а	11	б
12	В	12	а	12	В	12	В	12	В
13	а	13	Г	13	б	13	а	13	б
14	б	14	Г	14	7	14	Г	14	б
15	В	15	б	15	В	15	Г	15	Г
16	б	16	а	16	а	16	б	16	В
17	а	17	В	17	В	17	В	17	В
18	Г	18	б	18	а	18	б	18	а
19	Г	19	Г	19	Г	19	б	19	б
20	б	20	В	20	Г	20	Г	20	В
21	а	21	а	21	б	21	В	21	б
22	В	22	В	22	В	22	В	22	а
23	б	23	а	23	б	23	а	23	Г
24	Г	24	Г	24	б	24	б	24	Г
25	В	25	Г	25	Г	25	В	25	б

БЛАНК ВІДПОВІДІ:

Кутовий штамп (ННІФК)

КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА
ІСТОРІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОГО РУХУ

Прізвище, і́мя, по-батькові _____

Курс _____ Група _____ Варіант _____ 1 _____

1.	Статут ООН забороняє:	
	Загрозу застосування сили проти територіальної цілісності країни;	а)
	Здійснювати самооборону країни;	б)
	Реалізацію права націй на самовизначення;	в)
	Вдаватися до колективного застосування сили для відношення миру.	г)
2.	Поняття збройного конфлікту це:	
	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення релігійних та політичних суперечностей;	а)
	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення політичних та економічних суперечностей;	б)
	Військове протиборство між країнами, що має за мету вирішення економічних, політичних та національно-етнічних суперечностей;	в)
	Військове протиборство, що має за мету захоплення території сусідньої країни.	г)
3.	Поняття окупація це:	
	Заняття збройними силами території, що її не належить;	а)
	Заняття збройними силами території яка колись їй належала;	б)
	Заняття збройними силами спірної території;	в)
	Приєднання державою всієї або частини території в односторонньому порядку.	г)
4.	Яка з перелічених країн є нейтральною у сучасному світі:	
	Німеччина;	а)
	Франція;	б)
	Італія;	в)
	Швеція.	г)
5.	Збройні сили України це:	
	Це військове формування на суспільних відносинах;	а)

	Це військове формування згідно постанов кабінету міністрів України;	б)
	Це військове формування згідно указів президента України;	в)
	Це військове формування відповідно до Конституції України.	г)
6.	<i>Національна безпека це:</i>	
	Це захищення інтересів більшості громадян України;	а)
	Це захищення життєво важливих інтересів людини і громадянина;	б)
	Це захищення інтересів найбільш багатих громадян країни;	в)
	Це захищення інтересів керівників країни.	г)
7.	<i>У яких миротворчих операціях брали участь українські військові:</i>	
	Сомалі;	а)
	Афганістані;	б)
	Іраку;	в)
	Сирії.	г)
8.	<i>В якому столлі було започатковано бойовий прапор та військову присягу України:</i>	
	X століття;	а)
	IX століття;	б)
	XI століття;	в)
	XII століття.	г)
9.	<i>Якої форми був бойовий прапор давньої Русі:</i>	
	Квадратний;	а)
	Трикутний;	б)
	Ромб;	в)
	Напівмісяць.	г)
10.	<i>На зразок якого війська була організована княжа дружина часів Київської Русі:</i>	
	Німецького;	а)
	Грецького;	б)
	Французького;	в)
	Варяжського.	г)
11.	<i>Які причини не спонукали до створення Запорізької Січі:</i>	
	Переслідування по вірі;	а)
	Заслон перед кочевими племенами;	б)
	Більш плодородні землі;	в)
	Важка праця на феодалів.	г)
12.	<i>За часів якого з гетьманів розпочалася вдала національно-визвольна боротьба українського народу:</i>	
	Сагайдачний;	а)
	Дорошенко;	б)

	Хмельницький;	в)
	Виговський.	г)
13.	<i>В якому році розпочалася національно-визвольна боротьба українського народу:</i>	
	1848 рік;	а)
	1850 рік;	б)
	1851 рік;	в)
	1852 рік.	г)
14.	<i>Хто з перерахованих полководців не був учасником національно-визвольної боротьби українського народу у середині XVII століття:</i>	
	Іван Богун;	а)
	Іван Сірко;	б)
	Богдан Хмельницький;	в)
	Максим Кривонос.	г)
15.	<i>Яка з битв національно-визвольної боротьби українського народу завершилась повним розгромом козацького війська:</i>	
	Битва під Пилявцями;	а)
	Битва під Жовтими Водами;	б)
	Битва під Берестечком;	в)
	Битва під Корсунем.	г)
16.	<i>В якому році відбулася Переяславська Рада:</i>	
	1652 рік;	а)
	1654 рік;	б)
	1655 рік;	в)
	1656 рік.	г)
17.	<i>Неподалік якого міста України відбулася головна битва Північної війни:</i>	
	Полтава;	а)
	Чернігів;	б)
	Черкаси;	в)
	Київ.	г)
18.	<i>Хто з гетманів очолював України під час Північної війни:</i>	
	Дорошенко;	а)
	Сагайдачний;	б)
	Скоропадський;	в)
	Мазепа.	г)
19.	<i>Хто з російських імператорів остаточно зруйнував Запорізьку Січ:</i>	
	Петро І;	а)
	Єлизавета І;	б)
	Катерина І;	в)

	Катерина II.	г)
20.	На які землі Російської імперії були частково переселені українські козаки:	
	Ставрополь;	а)
	Кубань;	б)
	Вологда;	в)
	На Волгу.	г)
21.	У складі якої армії світу було створене формування українських січових стрільців під час Першої світової війни:	
	Австро-Угорщини;	а)
	Німеччини;	б)
	Росії;	в)
	Франції.	г)
22.	Хто з українських політичних діячів початку ХХ століття став першим генеральним секретарем по військовим справам Української Народної Республіки:	
	Микола Михновський;	а)
	Михайло Грушевський;	б)
	Симон Петлюра;	в)
	Володимир Вінниченко.	г)
23.	У якому році була створена організація ОУН:	
	1928 рік;	а)
	1929 рік;	б)
	1930 рік;	в)
	1932 рік.	г)
24.	Хто з видатних полководців Другої світової війни не є етнічним українцем:	
	Андрій Ерьоменко;	а)
	Родіон Маліновський;	б)
	Іван Черняхівський;	в)
	Костянтин Рокосовський.	г)
25.	В якій області України було засноване видатне партизанське об'єднання Сидора Ковпака:	
	Чернігівська;	а)
	Київська;	б)
	Сумська;	в)
	Харківська.	г)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:**Всього у варіанті 25 питань.****Максимальна сума балів – 100.****Кожне питання оцінюється 4 балами.**

Сума балів за всі тести одного варіанту	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно без повторного складання